

Samen fietsend onderweg

SAMEN FIETSEND ONDERWEG

2 april 2018 – 17 mei 2018

Inhoud

FIETSEN WAT VOOR ONS?	5
Veertig jaar in vogelvlucht en samen dromen van fietsend onderweg zijn	5
Aan het fietsen ruiken	7
Nog meer inspiratie op een gezellige middag met Hans & Jacques	7
Op pad naar België met de Gazelles	9
Anja kennismaken met pelgrimeren	11
Negendaagse rond de Zuiderzee	11
Welke reisfiets kiezen we?	14
Vorbereidingen: Najaarsbijeenkomst Santiagogenootschap en discussie	15
Oefenen op de Veluwe	16
De eerste overnachtingen van de grote reis reserveren	18
We gaan bijna	18
DE EERSTE LANGE FIETSREIS VAN ANJA EN ARIE	21
Nu echt op pad: het eerste deel van het Nederlandse Moordrecht via België naar het Franse Tours.....	21
Het tweede deel van de tocht van Tours naar het Spaanse Valcarlos.....	33
Het derde deel van de tocht van Valcarlos naar Santiago de Compostella	43
Terugkijken: dit smaakt naar meer	65

Anja & Arie Vreeburg
a.vreeburg@kpnplanet.nl

FIETSEN WAT VOOR ONS?

Veertig jaar in vogelvlucht en samen dromen van fietsend onderweg zijn

Anja en ik ontmoeten elkaar in 1978 als we allebei een kamer huren bij Bas en Anita Gresnigt in de Scheveningen. In het begin zijn we alleen maar huisgenoten, maar van lieverlee wordt ons contact steeds inniger. Anja rijdt Arie af en toe met haar Austin-mini naar Voorschoten toe om de was naar moeder Vreeburg af te leveren. We vinden elkaar steeds leuker en sinds 1980 zijn we een paar en vijf jaar later trouwen we. In de beginjaren zijn we druk alles: met de studie aan de Technische Universiteit, met werk en met elkaar. Na ruim tien jaar wordt Joost geboren en twee jaar later Guus. Dan is er een periode, waarbij we als gezin functioneren. Een mooie tijd van opgroeiende kinderen, waar weinig tijd was voor elkaar. Het leven was gewoon gevuld met gezin, werken en opvoeden. Met wat downs, maar vooral ups.

Het krijgen van kinderen zet het leven van ons compleet op zijn kop. In plaats van vrijheid-blijheid, moet er structuur worden ontwikkeld. Joost en Guus moet op tijd slapen, eten, naar school, naar zwembad, naar korfbal, naar muziek etc. En de kinderen moeten ook opgevoed worden. Het praktische gedeelte doet vooral Anja. Om het thuis goed te laten draaien, verkort Anja haar werkweek van vier dagen naar 1,5 á 2 dagen per week. Arie kort zijn werktijd in van vijf dagen naar vier dagen per week. Op de dagen dat Anja werkt, ben ik een echte *huisvader*.

Als onze kinderen geboren zijn, is er voor Anja meer ruimte voor sport. Anja schrijft zich in op de sportschool. Eerst eenmaal per week een uurtje. Maar Anja wordt steeds fanatieker en gaat steeds vaker en meer uren sporten. Zo ken ik Anja ook: als ze iets doet, dan doet ze dat gedisciplineerd. Gecombineerd met een serieus eetpatroon valt Anja behoorlijk af. Natuurlijk gaat het een beetje op-en-neer, maar uiteindelijk weet Anja het gewichtsverlies vast te houden.

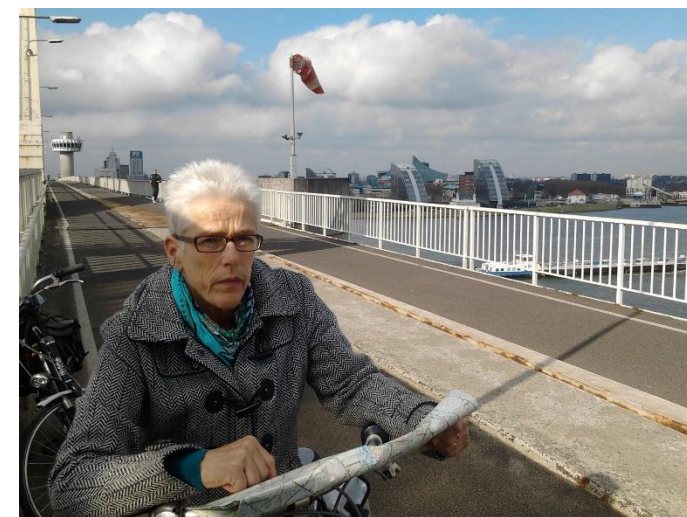
In die periode van opgroeiende kinderen zie ik weinig ruimte voor sport. Mijn leven is vooral gevuld met gezin, werk en studie. Werk slokt enorm veel energie op, ook door eigen toedoen. Ik ben een perfectionist en dat werkt stress in de hand. Maar als de kinderen een jaar of zestien/achttien zijn, hoef ik geen oppasvader meer te zijn. Ook mijn werk is in rustiger (minder stressvol) water terechtgekomen. Wat ga ik doen met de vrijgekomen tijd? Vijf dagen werken, een dag in huis rommelen of zijn tijd besteden aan een nieuwe sportieve bezigheid? Het laatste wordt het. Maar ja, welke sportieve bezigheid? Ik voel niet voor een binnensport en het wordt Nordic walken.

Ik ga een jaar of twee trouw op zaterdagochtend naar Nordic Walken. Ik loop twee jaar lang met vooral 50+dames, hetzelfde rondje van een kilometer of negen, met midden in een lange gezellige praat/koffiepauze. Ik krijg behoefte aan uitdaging en ga meer kilometers wandelen. Gelukkig kom ik sportieve maatjes tegen en verleg steeds meer mijn sportieve grenzen. Er ontstaat een ritme waarbij ik op mijn *oppasdag* op vrijdag een hele dag aan de wandel ben. Soms ben ik – met reizen meegerekend – 15 uur van huis. En soms is de reistijd zoveel, dat mijn wandelmaatje en ik, twee dagen of meer achtereen wandelen. Uiteindelijk komt dat tot een voorlopig hoogtepunt in 2016 en 2017. Dan loop ik in twee delen vanuit huis naar Santiago de Compostella.

In de tussentijd vliegen Joost en Guus (letterlijk) uit huis. Een nieuwe levensfase voor ons breekt aan. Anja vraagt zich regelmatig af of ik mij niet teveel op het wandelen richt, want ik ben regelmatig hele dagen van huis. En naar Santiago ben ik zelfs één en twee maanden op pad. Iets wat in de toekomst ook vaker kan gebeuren, want sinds Santiago, is er een vuurtje gaan branden. Ik wil vaker lange tochten maken. En zo andere mensen ontmoeten, los komen van de luxe thuis, een eenvoudiger leven ervaren, met minder *moeten*, zonder computer en televisie leven, het onderweg zijn et cetera. Natuurlijk is het – naast je eigen sportieve invulling – ook belangrijk om een deel van de vrijgekomen tijd (zeker als we met pensioen zijn vanaf 2016) met zijn tweeën dingen te beleven. Is fietsen niet wat voor ons samen? Anja en ik fietsten al vaak van Moordrecht naar de stad Gouda, want de auto parkeren in de stad is hopeloos. Eerst vinden we de dijk op fietsen al een behoorlijke aanslag op ons lijf. Vanaf 1997 verleggen we steeds meer onze grenzen en fietsen we 10 of 15 kilometer rond de Reeuwijkse Plassen. We gaan fietsen over de Brienenoordbrug: dat is een spannende onderneming: zo'n 25 meter boven het water. Anja kijkt dan ook een beetje benauwd zo hoog boven het waterniveau. We fietsen steeds verder rondom Rotterdam en gebruiken de waterbus (waarmee je de Maas over kunt steken, met de fiets in de

waterbus) en gaan naar Ridderkerk op de fiets. Later vertelt wandelvriendin Marjo enthousiast over haar tweede hobby: fietsen. Jaja, dat fietsen kan wel eens een gezamenlijke hobby worden. We krijgen visioenen van gepensioneerden met tijd in overvloed, die weken achtereen door Europa fietsen met een tentje achterop.

Aan het fietsen ruiken

We hebben dus een plan. Het wordt ook duidelijk, onder meer doordat wandelvriendin Marjo haar fietservaringen vertelt, dat dit soort fietstochten speciale fietsen vereisen. Dat zijn fietsen die goed zijn, maar ook stevig geprijsd zijn. Om verstandig te *investeren* ☺ gaan we eerst eens samen kortere mini-vakanties op de fiets maken. In 2014 gaan we voor het eerst twee dagen fietsen: op weg naar Hilversum. Voordat we gaan is er flink wat discussie. Want op de een of andere manier is het maar lastig om een datum te vinden die goed is. Ik denk: *We gaan op Anja haar verjaardag fietsen naar Hilversum*. Anja geeft haar akkoord aan de datum. Hoewel.....als ik de overnachting wil afspreken, zegt Anja: *Maar wat als het regent?* Voor Anja is dat een vraag, maar voor een wandelaar als Arie niet: die gaat gewoon. Er ontstaat een fikse discussie. Want als je alleen gaat fietsen als alle sterren goed staan, komt het er nooit van. Uiteindelijk geeft Anja haar fiat en fietsen we op 2 maart richting Hilversum. We krijgen net voorbij Gouda nog een leuke band, dus dat is niet fijn. Want het weer is koud, maar wel droog. Toch blijft de sfeer oppergoed. En het overnachtingsadres is ook prima. Heerlijk in Hilversum zelf. Het is een tuinhuisje: alles zit er aan.

Zo overnachten we ook eens kamperend in Schoonhoven: wel 20 kilometer ver ☺. Later worden we brutaler en gaan we naar een strandhuisje in 's-Gravenzande en naar Hellevoetsluis. Het zijn alle drie tochten waarbij het weer prima is. Het kamperen in Hellevoetsluis en Schoonhoven gaat prima. In Schoonhoven kunnen we onze tent opzetten op een veldje aan de Lek. 's Avonds horen we het water klotsen tegen de dijk. Heel erg leuk.

Onze buurman in Schoonhoven is een fietsende Belg. Hij heeft een mini-tentje en een bijzondere opblaasmanier voor zijn luchtbed met een soort blaasbalg. Hij vertelt ook dat zijn fiets een nieuwe versnelling heeft. Hij heeft zijn derailleur vervangen door een Rohloff-versnelling en is er heel blij mee. Dat ga ik onthouden!

Kamperen aan de Lek in Schoonhoven

Nog meer inspiratie op een gezellige middag met Hans & Jacques

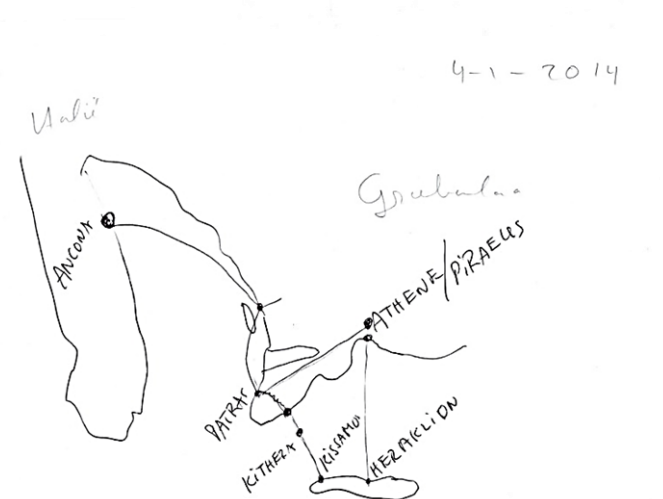
Met Hans & Jacques hebben we al meer dan vijfendertig jaar contact. We hebben Hans ontmoet toen wij op kamers in de Cornelis Jolstraat in Scheveningen woonden. In zo'n statig huis verhuurde de huisbaas Bas Gresnigt aan mensen kamers. In de hal was een etenslijst, waar je kon inschrijven met als bedoeling dat je ongeveer even vaak meeat, als dat je voor anderen kookte. Het gevolg was dat er frequent contact is en dat er vriendschap ontstond. Inclusief wandelingen aan het Scheveningse strand, bezoek aan strandpaviljoens, een weekendje samen skiën en dus veel gezelligheid van elkaar. Hans ontmoet Jacques en samen kopen ze een bovenhuis in de buurt. Weer wat later verhuizen Anja en Arie, honderd meter verderop naar een bovenhuis. En ook in die jaren is er veel contact en we spelen vaak spelletjes als tien-op-en-neer en natuurlijk Risk. Waar Anja natuurlijk Australië als *vast bezit claimt* ☺. Het lijkt wel alsof ze een voorzienende blik heeft omdat twintig jaar later, Guus de liefde vindt in dat continent.

Anja en Arie krijgen kinderen en zijn daar blij van en beleven het *ouderschap*. Hans en Jacques maken andere dingen mee als wij en wonen al weer een aantal jaren in Griekenland op het eiland Kreta. Met de jaren wordt het contact minder frequent maar *We stay in touch*.

Sinds hun emigratie is het een traditie dat we elkaar jaarlijks zien. Zo'n bezoek heeft een vast stramien. We praten bij, eten en gaan Risiken of doen een kaartspel. Begin 2015 komen Hans & Jacques weer bij ons. We praten bij en vertellen van onze plannen. We gaan over een jaar met pensioen. En na mijn wandelreis willen Anja en ik meer fietsen. Als het kan, gaan we ver fietsen. Met veel grootspraak zeg ik: *Misschien wel ooit naar Kreta*. Ze zijn direct enthousiast en tekenen de mogelijke overtocht vanuit Italië en in Griekenland.

Jacques zegt: *Ik leg een knoop in mijn zakdoek*. Hu? We slaan er verder geen acht op en twee dagen later ligt er een leuk boek in de brievenbus over iemand die dezelfde fietstocht heeft gedaan. Wat een goede vriendschap. Het is een boek van Rosita Steinbeek die nadat haar vriend al verschillende keren van Nederland naar Rome fietst, de uitdaging aangaat om van Nederland naar Griekenland te fietsen.

Fietsen naar Griekenland is geen serieus plan, maar wel een leuk vergezicht om in ons hoofd te houden. Wie weet?

Een goed advies van een UWV-collega

Ik praat op mijn werk met Mary over de plannen van Anja en ik om te fietsen in Nederland en verder. Doel is om plezier te hebben van het fietsen. Maar je moet ook kijken of het fietsen ook nog leuk is als we een week slecht weer hebben: tegenwind, regen etc. Als wandelaar ben ik dat wel gewend: slecht weer. Maar hoe zal Anja dat ervaren een hele dag of meer dagen slecht weer? Want je kunt wel mooie vakantie fietsen van drie of vier duizend euro per stuk kopen, maar als je de ontberingen die je geheid tegenkomt, niet kunt overwinnen, is zo'n aanschaf niet handig.

Daarop zegt Mary – zelf een enthousiast Europafietster – alsof ze Anja al jaren kent: 'je koopt voor je vrouw gewoon een reisföhn die je kunt inklappen. Dan kan ze na zo'n slechtweerdag douchen en haar haar doen. Daarna is het leven gewoon weer 'helemaal leuk voor je vrouw'. Terzijde: Mary heeft Anja nooit ontmoet een goed bedoeld advies van Mary!

Op pad naar België met de Gazelles

Voordat ik ga wandelen naar Santiago, gaan Anja & ik in maart samen een dag of vier fietsen. Eigenlijk wil Anja een week fietsen, maar ik wil niet te lang fietsen. We hebben nog nooit langer dan twee dagen achtereen gefietst, maar ik wil nu niet direct zo veel dagen achtereen fietsen. Ik ben bang dat ik mijn lijf forceer en dat mijn project naar Santiago in gevaar komt. Het wordt een tocht van vier dagen fietsen. De route is van Moordrecht naar Dordrecht, Roosendaal en dan door naar België (Hoogstraten). We eindigen de fietstocht in Breda, waar we met de fietsen op de trein stappen. Onze eerste internationale fietstocht.

Het weer is wisselend. We hebben twee dagen zon, maar ook twee dagen waarin het weer onaangenaam is. Het is grijs en grijs. Maar sowieso is het in de namiddag gewoon koud. We fietsen daarom met thermo-ondergoed en met hoge schoenen aan. Dan is het goed uit te houden.

Vertrek met de veerpont in Moordrecht

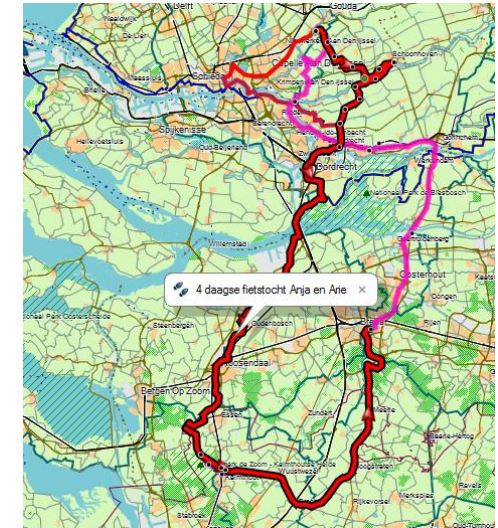
Vooraf heb ik de route op de computer – met het programma van de GPS (Garmin/Basecamp) – gemaakt. Dus dat kan niet mis gaan, want als ik wandel raak ik met de GPS nooit de weg kwijt. Hoewel? Anja en ik raken na 500 m al de weg kwijt. Anja verliest haar vertrouwen in mijn steun en toeverlaat mijn-GPS. Wat is de oorzaak dan? De route is per abuis gemaakt met als activiteitenprofiel *Hiken* en die routes gaan ook over grasland: niet handig als je fietst ☺. Weer wat geleerd!

We overnachten de eerste dag in Dordrecht bij mevrouw Idsinga. Een interessante gastvrouw. Ze is alleenstaand en heeft gewerkt als ontwikkelingswerker voor een kerkelijke instantie in Afrika. Omdat ze zo jong is (78 jaar) is ze nog niet uitgewerkt en geeft ze conversatielessen Engels. Voor de *fun* volgt ze zelf conversatielessen Frans. Ze fietst nog gerust 100 kilometer op een dag. Anja en ik voelen ons mietjes met onze afstanden van 40 á 60 kilometer. Het is een koude nacht daar in Dordrecht. Want we slapen op bedden in een onverwarmde kamer en onze dekens geven te weinig warmte. Onze gastvrouw is heel gastvrij en ook druk. Want als wij gaan ontbijten, moet ze al weer op pad en zegt: *Doe de deur maar op slot en gooi de sleutel maar door de brievenbus*. Ja, deze mevrouw vertrouwt haar gasten.

De volgende dag fietsen we naar Roosendaal. Het fietsen gaat ons gemakkelijk af en voordat we het weten zijn we bij onze gastvrouw mevrouw Uitdehaag. Ze woont in een grote vrijstaande bungalow in Roosendaal. Bij een groot huis hoort natuurlijk ook een grote tuin. De eigenaar van dit alles is onze iele gastvrouw. Ze woont alleen en heeft het hele rijk alleen voor haarzelf. Het is een bijzonder sympathieke breekbare vrouw. Ze is 84 jaar, weduwe, heeft hartproblemen, en de ziekte van Parkinson.

De route van de fiets4daagse

Toen ik mevrouw Uitdehaag een paar weken ervoor vroeg of wij welkom waren, verliep het telefoongesprek vreemd. Ze zei: *Ik zou jullie kunnen ontvangen*. Op dat moment vond ik het een vreemd antwoord en begreep ik dat niet zo. Achteraf blijkt dat ze twijfelde of ze wel de energie had om ons te ontvangen. Maar mevrouw Uitdehaag had haar hulp geïnstrueerd om ons bed op te maken en om eten in huis te halen. Toen we de volgende ochtend weg gingen zei ze *Ik ben blij dat ik het gedaan heb*. Ze vond het leuk om ons te ontvangen. Een heel leuk mens en een inspiratie voor ons. Want alhoewel je gezondheid tegen kan zitten, kun je wel iets van het leven maken.

In de stad Roosendaal gaan we 's avonds even wat eten. Het eten in het cafetaria is heerlijk. Daarna drinken we gezellig koffie op de markt. Als we terugkomen bij onze fietsen, het is dan al donker, zien we iemand rommelen aan het slot van onze fiets. Ik zeg zoiets als: *Goedenavond*. Onze rommelaar, of beter gezegd drugverslaafde, schrikt zich een hoedje en stamelt: *Ik had wat laten vallen*. En weg was hij! Ja, in het Brabantse zijn ze hartelijk, maar er zijn ook criminele fietsdieven. Gelukkig waren we er op tijd bij.

We gaan de volgende dag richting België. In België is het gedaan met de rustige straatjes. We fietsen op nauwere straten en er roetst veel verkeer langs. Maar alles gaat goed. Onze gastvrouw heeft afgesproken dat we na zes uur welkom zijn. Maar we zijn veel te vroeg. We zien een bibliotheek onderweg en ik vraag of we daar even mogen pauzeren. Geen probleem en we komen daar weer een beetje op temperatuur. Want met zo'n vijf graden boven nul, is het tegen de avond best een beetje onaangenaam. We overnachten in Hoogstraten bij Leen en Vic. Ze hebben geen alledaags gezin. Hun dochter heeft een eetprobleem gehad en hun zoon woont in Afrika met hun kleindochter. Ze genieten enorm van hun hobby: het kweken van eenden en ganzen www.eendenhof-dekluis.be. Vic geeft ons nog twee tips met fietsroutes: <http://www.fietsnet.be/routeplanner/default.aspx> (Nederland én Vlaanderen). En <http://routeplanner.fietsersbond.nl/#?gclid=CJ3-oJKy0csCFdYK0wod6BYCqg>

Na een goede nachtrust en een lekker en gezellig ontbijt gaan we weer op pad voor de laatste dag van onze eerste fietsvakantie: op naar Breda. Als we terugkijken, hebben we uiteindelijk 250 km gefietst in rustig tempo. We fietsen ongeveer 13 km per uur. We hebben geen moeilijke sportieve momenten gehad. We denken dat we gemakkelijk routes van 75 km of meer op een dag kunnen fietsen.

Anja kennismaken met pelgrimeren

Ik ben in twee stukken (april 2016, april/mei 2017) naar Santiago gewandeld. Het is mij super goed bevallen. Een leven dat simpel is: alleen maar wandelen, eten, rusten, genieten van het weer (de warme zon, de koele regen, het suizen van de wind), de wisselende natuur en het ont-moeten van het leven en het ontmoeten van mensen. Op twee manieren dus. De eerste manier is niet-meer-moeten van dingen. Want er is altijd een keuze. Je kunt beslissen een klus later, minder vaak of niet meer te doen. Je kiest wat je wel/niet koopt: je hoeft de meerderheid van de mensen niet te volgen. Een andere vorm van moeten, is dat het lijkt alsof je altijd op de hoogte moet zijn van alles wat er gebeurt in de wereld. Maar moet je wel echt op het nieuws zitten? Denk aan het nieuws in de zomerperiode: het gaat dan regelmatig over het weer (*Nog nooit in de afgelopen tien jaar was er op 21 juli zo weinig regen gevallen*) of een ander onbenullig onderwerp. Ook heeft nieuws vaak beperkte houdbaarheidsdatum te hebben (de uitspraak van politicus kan vandaag heel belangrijk zijn, maar over drie jaar weet niemand dat meer). En zo zijn er allemaal dingen die we moeten, vaak alleen vanuit onszelf. Jezelf bevrijden van *Het moeten* vind ik prettig en uitdagend. De tweede manier is het ontmoeten van nieuwe mensen. Dat heeft mij op mijn lange wandeltocht echt verrijkt. Wat is het leuk om andere mensen te ontmoeten. De pelgrimsreis heeft mij nog duidelijker gemaakt dat het leven leuker is, met minder nadruk op het hebben en vergaren van spullen. Het hebben van ervaringen (omgeving, weer, natuur, mensen) vind ik veel leuker. Een lang verhaal, maar het lijkt mij leuk als Anja ook het pelgrimsleven mee maakt. Laten we gaan fietsen naar Spanje!

Negendaagse rond de Zuiderzee

Voordat we samen een echt lange fietsreis maken, gaan we eerst samen een rondje om de Zuiderzee te fietsen. Het plan is om van huis uit in Moordrecht naar Amsterdam te fietsen en vandaar uit gaan we noordelijk richting Enkhuizen. We fietsen tegen de klok in.

Door Anja te laten kennismaken met het onderweg zijn met minimale spullen, hoop ik dat ze nog beter begrijpt wat ik als wandelaar heb ervaren. Natuurlijk is mijn solo-wandeling naar Santiago heel anders dan een fietstocht die je samen doet. Enerzijds kon ik door het solo-wandelen alle keuzes doen die ik wilde. Vandaag 20 kilometer lopen? Geen probleem. Of toch maar 45 kilometer? Geen probleem. Dat is toch heel anders als je samen op pad bent. Anderzijds is het lastig, want je hebt niemand om mee te overleggen. Je moet tegenvallers zelf oplossen. En je hebt niemand om al het mooie, dat je meemaakt, mee te delen. Want het delen via de smartphone, dat is maar een slap aftreksel van de ervaringen die je meemaakt.

Mooi plan, maar de datum van onze fietsplannen schuift steeds op. Dit tot irritatie van Anja. Ze zegt zo iets als: *Je maakt wel wandelplannen, maar van het fietsen komt maar niets*. Tsja, waarom eigenlijk? Dat heeft te maken dat ik als wandelaar afspraken maak met wandelmaatjes. En dan geldt voor mij afspraak=afpraak. Dus weer of geen weer: ik ga op pad. Anja is meer gericht op de weersvoorspellingen, hoe ontwikkelt het weer zich? Het liefst fietst Anja als het prima weer is: niet te warm, geen regen, niet te veel wind. Ja, dan is het lastig plannen. Of er blijkt een andere reden te zijn om een langere fietstocht uit te stellen. Daarbij komt dat Arie aanvankelijk niet te lang van huis wil, omdat schoonmoeder – inmiddels opgenomen in het Olympiadehuis (verpleeghuis) – ook recht heeft op haar aandacht.

Het komt er dus maar niet van. Daarom besluiten we een halfjaar van tevoren gewoon een datum in de agenda te zetten: we gaan op maandag 7 augustus 2017 op pad. Daarnaast besluiten we te gaan kamperen. Onze tochten in de toekomst willen we in principe ook met tent en zelf koken doen. Zo krijgen we een beetje indruk hoe het is om met zijn tweeën met eenvoudige bekleding op pad te zijn.

Vooraf hebben we discussie over wel/niet altijd kamperen, hoeveel kilometers te trappen op een dag et cetera. Mijn bedoeling is zo eenvoudig mogelijk en ik heb vertrouwen in Anja haar sportieve prestaties. Anja is niet zo zeker van haar zaak en vind 65 kilometer al een heel eind.

In de week voor vertrek, zijn de weersvoorspellingen niet goed. Hoe verder in de week, hoe meer regen, wind en zelfs storm er wordt verwacht. Trouwens de week ervoor is het weer ook niet best (veel regen). En de sportdames van Anja haar sportschool, vinden het maar een barbaarse aangelegenheid.

We gaan natuurlijk toch! De eerste dag fietsen we van huis naar Amsterdam-Noord. We kamperen aan het IJsselmeer op camping de Badhoeve. Het gras is drassig en er staan door de vele regen grote plassen op het veld, dus we zetten onze tent op het hoge deel op. Het weer is prima die dag en we eten heerlijk in de kantine van de camping.

De volgende dag gaan we verder richting Venhuizen, waar bij Roland op *TuinGoed Benatèr* (kamperen bij de boer) overnachten. Het is een zeer eenvoudige camping met *bijzonder* sanitair. Maar je wordt schoon en warm! We verblijven heerlijk rustig op een groot veld met een gezin met drie kleine kinderen dat ook op fietsvakantie is.

De volgende dag breken we vroeg op. En ja, hier hebben we een kleine relatiecrisis, waarbij Arie wat ruw de tent opruimt en één van de tentstokken breekt af ^%&%\$^&*. Niks aan te doen. Daarna gaan we op pad richting Den Oever.

We hebben inmiddels besloten de camping niet meer te reserveren. Dat heeft wel wat spannends, zo midden in het zomerseizoen, maar dat hoeft niet: voor een trekkerstentje is altijd wel plaats. We overnachten in den Oever op een camping *Het bos roept* met een nieuwe superaardige eigenaar. Hij is van oorsprong bouwkundige die het cyclisch bouwen hoog in het vizier heeft: zeg maar de circulaire economie. Dus zo min mogelijk afval en zoveel mogelijk repareren, hergebruiken, duurzaam gebruik dus. Hij zorgt ook voor lekkere producten voor het ontbijt: een heel gastvrije man.

Daarna komt de uitdaging: 30 kilometer over de afsluitdijk. De wind is ons goed gezind: in de rug. En we roetsen over de afsluitdijk richting Makkum. Natuurlijk wel koffiedrinken in *Het Monument*. Dat is een *retro-restaurantje*, waar de tijd – qua inrichting – al 40 jaar stilstaat. Aan het eind van de afsluitdijk moeten we richting Stavoren. Dat blijkt een hele uitdaging. Het land is daar erg open & de wind is aangezweld tot windracht 7/8 en we blaast ons min-of-meer recht op de neus. Dat is werken zeg. Een hardloper haalt onze fietsen in, zo sterk is de wind.

We overnachten in de jachthaven van Stavoren. De wind is zo hard, dat ik twijfel of de tent wel rechtop blijft staan. Gelukkig krijgen we een plaatsje dat lekker ingesloten staat tussen bomen en hagen. We merken nauwelijks wat van de wind. Ook prettig is, dat voor de schippers in de jachthaven, er een soort huiskamer is, waar je even op gewone stoelen kunt zitten, de telefoons kunt opladen en zelfs koffie kunt tappen. Dat is voor kamperende mensen toch wel een luxe te noemen.

Als we s-avonds willen gaan slapen, blijken er vier Duitse pubermeiden op 1 meter van onze tent hebben bedacht te gaan barbecueën. Begrijpelijk, want onze tent staat direct naast een picknickbank. De meiden vragen beleefd of het geen probleem is. Grappig is dat die jonge vrouwen heel erg precies met hun voedsel omgaan en netjes de tafel dekken. Tja dat worden vast goede moeders over een jaar of 10 ☺. Wij gaan gewoon op tijd onze tent in & horen hun gekeutel, maar slapen toch snel in: we zijn behoorlijk vermoeid door al dat fietsen tegen de wind in. Als we de volgende ochtend opstaan, zien we dat de jonge meiden alles keurig hebben opgeruimd.

We ruimen de tent op en stappen op onze stalen rossen en vertrekken richting Vollenhove. Daar kunnen we overnachten bij een boer, die heel wat staanplaatsen heeft. Het is heel geordend daar. Alle caravans keurig op een rij. Maar ook hier is er een soort huiskamer om – als het 's avonds wat afkoelt – nog even op te warmen. We komen daar ook een vrouw tegen die veel fietst en ons de auteur geeft van veel fietsboekjes: Benjaminse. Kijk daar hebben we wat aan!

We vertrekken de volgende dag na een lekker ontbijt in de zon weer richting Nunspeet. Het is prachtig weer, dus we genieten van onze fietstocht en onze avondmaaltijd. De volgende dag vertrekken we bijtijds en gaan naar Spakenburg. Daar overnachten we opnieuw bij een jachthaven. We staan op een veld van scouting direct aan het Eemmeer. We eten heerlijk buiten en genieten van het uitzicht. Later komt er nog een tweede tentje bij met een man en vrouw, die volgens ons voor het eerst een (fiets)vakantie samen hebben. Zo te zien is de vrouw (50plus) het fietsen wel gewend. Deze *buren* gaan ergens uit eten.

De volgende dag maken we onze ronde Zuiderzee af en overnachten weer op de camping Badhoeve. Het is gelukt. De dag erop fietsen we naar huis. We zijn niet extreem moe, maar voelen ons trots: in negen dagen hebben we 550 kilometer gefietst! We weten het zeker: wij gaan verre tochten fietsen. Te beginnen met een fietstocht naar Spanje.

Lekker eten aan het Eemmeer

Welke reisfiets kiezen we?

Ons negendaags fietsavontuur was goed verlopen: de hoogste tijd om nieuwe fietsen te kopen. We oriënteren ons op leveranciers en merken. Uiteindelijk besluiten we naar een winkel in Rotterdam op te gaan. De winkel zit op een slechte locatie (een industrieterrein) en ziet er niet uit (er is geen fatsoenlijke showroom). Waarom gaan we toch ons geld uitgeven bij Bike4Travel? Dat komt omdat de medewerkers eigenlijk van beroep *Vakantiefietsers* zijn. Zij doen de winkel erbij omdat ze het leuk vinden om anderen te adviseren en omdat er nu eenmaal geld op de plank moet komen.

De andere winkels die we bezoeken, verkopen soortgelijke fietsen, soms hetzelfde merk. Ze zijn vast goede fietsenmakers, maar hebben weinig ervaring wat je tegen komt onderweg als je lange tijd – in vreemde landen – fietst. We twijfelen tussen twee merken: Santos en Avaghon. We maken twee keer een middag een proefrit op die twee merken en kiezen voor Avaghon. We kiezen voor een riem (als vervanger van een ketting), een Rohloff versnellingsnaaf en een naafdynamo voor verlichting van voor en achter. De fietstassen zijn van stof dat waterdicht is (*Backroller plus* van *Ortlieb*). Op de achterdrager zit ook een dwarse tas: *Rack pack*. Alles bij elkaar zo'n 110 liter bagage ruimte voor per persoon. Dat moet toch genoeg zijn voor alle spullen als we wekenlang gaan trekken en kamperen? Helaas is de levertijd zo'n acht weken. Dus we moeten geduld hebben ☹. Maar halverwege december kunnen we op pad met de nieuwe fietsen.

Er is nog een grappig voorval als we de fietsen gaan kopen. Anja zit op een *pasfiets* en ik zie een heel oude vakantiefiets staan. Helemaal beschadigd door alle valpartijen, maar lijkt technisch in goede staat. De fiets staat een beetje gek, tussen al die fonkelnieuwe fietsen in. Ik hoor de eigenaar van de fiets praten tegen de fietsenmaker. En ik denk: *Hé, die ken ik* en ik zeg: *Mag ik even onderbreken? Ben jij soms Bas Gresnigt?* En jawel hoor. Het is Bas, de huisbaas van Anja en mij in 1980. Grappig om hem hier te ontmoeten na 35 jaar. Hij is geen steek veranderd. Nog steeds heeft hij weinig op met decorum (fiets ziet er niet uit) en hij praat nog net zo als voorheen. Ook zijn uiterlijk is niet veranderd. Zijn sportverslaving is nog net zo aanwezig als voorheen. Nu hij te oud is voor bergbeklimmen, fietst hij rond in Europa en de rest van de wereld. Het valt allemaal wel mee volgens hem: *Ik ben nooit langer dan 2 maanden van mijn vrouw weg.*

De eerste fietstocht met de nieuwe fietsen

Vorbereidingen: Najaarsbijeenkomst Santiagogenootschap en discussie

Om een beetje voorpret te hebben gaan we ook naar de najaarsbijeenkomst van het Santiagogenootschap. Er zijn daar kraampjes waar je informatie kunt krijgen om te fietsen en te wandelen naar Spanje. Ook worden er presentaties gehouden. Wij gaan naar een presentatie van een fietser Mike Leers. Iemand die met veel enthousiasme vertelt over het fietsen door Europa. Via hem krijgen we alle benodigde GPS-routes. En wat belangrijker is, hij tipt ons voor een kabelslot met een alarm van 120 decibel dat onze fietsen tegen diefstal beschermt.

We hebben tijdens de voorbereiding veel te kiezen. Hoe gaan we overnachten (camping of eenvoudig onderkomen met dak boven ons)? Welke route? Etc. Zo hebben we ook discussie over wat te doen met je waardevolle spullen. Aan de ene kant heb ik een wijze ontwikkeld hoe je als lange afstandswandelaar – gedurende twee of drie maanden – controle over je spullen houdt. Ik bedoel daarmee dat je je persoonlijke kostbaarheden (ID-kaart, Bankpas en geld/GPS) bij elkaar houdt en niet uit het oog verliest. Voor mij betekende dat, dat ik alles aan/in mijn broek had.

Mijn persoonlijke kostbaarheden gingen altijd mee, zelfs mee de douche in bij de pelgrimsovernachtingsplaatsen. Aan de andere kant is Anja dat niet gewend. Thuis liggen Anja haar sleutels en portemonnee op een vaste plek. Logisch, want een vrouw heeft vaak geen broek met zakken aan, waar die dingen in passen.

Ik wil voorkomen dat we persoonlijke kostbaarheden kwijtraken door dat te vergeten of erger doordat we beroofd worden. Want zo'n gebeurtenis is niet goed voor de sfeer, kwaadheid, frustratie, gedoe om dat bij de politie aangeven et cetera. Zoiets wil je niet meemaken op zo'n mooie reis. Ik wil graag dat ook Anja ook controle behoudt over haar *Valuable stuff*.

We komen er maar moeilijk uit. Daarom wandelvriendin Marjo gebeld met de vraag, wat doet een vrouw die fietst met haar *Valuable stuff*? Het antwoord is overduidelijk. Je houdt dat altijd in het zicht. Of je nu gaat koffie drinken, douchen, naar de WC gaat: altijd! Dat geeft duidelijkheid.

Oefenen op de Veluwe

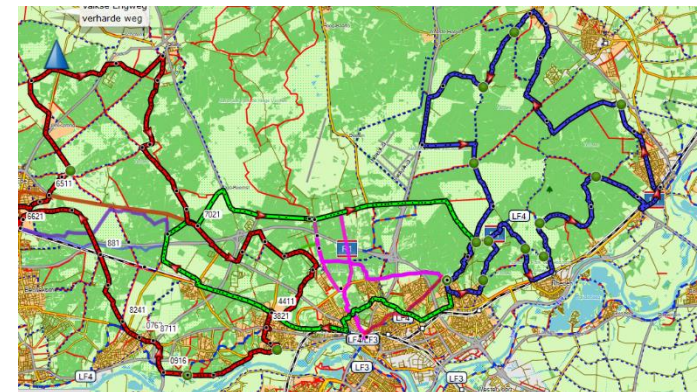
Ons Zuiderzee-avontuur is goed afgelopen, daarom gaan we fietsen naar Santiago. Maar Anja twijfelt over haar sportief kunnen en wil heuvels oefenen. Ikzelf heb veel vertrouwen in Anja, maar om haarzelf gerust te stellen gaan we op de Veluwe heuvels oefenen. Ik vraag aan het fietsmaatje van Marjo (Jan) om een paar routes op de Veluwe. Hij heeft er drie kant-en-klaar liggen: die gaan we fietsen.

We gaan drie dagen heuvels trainen op de Veluwe. We vertrekken met de fiets naar Gouda en nemen daar de trein naar Arnhem. Daar verblijven we twee nachten in een vrienden-op-de-fiets huis. Donderdagochtend vroeg weg en zaterdagmiddag weer met de trein naar huis. Zo is het plan.

Op middag voor vertrek zoeken we alle spullen bij elkaar en doen alles in de fietstassen. De avond ervoor maak ik de lunchbroodjes klaar. Dan kunnen we donderdagochtend vroeg vertrekken.

De weersverwachtingen verslechteren echter in rap tempo. De windkracht verandert van storm tot zware storm. Nog later komen daar extreme windstoten bij. Anja vraagt zich af of het wel een goed idee is om te gaan. Maar ik zeg: *Ach valt best wel mee*. Het weernieuws wordt steeds ernstiger. Er is een weer-waarschuwing: *Weercode oranje*. Om 11:20 zegt Anja *De NS stopt met rijden van de treinen*. We kunnen niet meer vertrekken. Daarop stelt Anja voor om te vragen of wij de accommodatie één dag langer kunnen gebruiken, het is door de zeer zware storm niet reizen. Dat blijkt geen probleem: hoera!

Drie oefenrondjes op de Veluwe →
(groen (1), rood (2) en blauw (3))

Uiteindelijk vertrekken we dus vrijdag. Met de fiets in-en-uit de trein is wel een kritisch karweitje. Maar alles - inclusief overstap - gaat gesmeerd. We hebben behoorlijk wat bekijks in de trein. Een man die zelf op een fiets van het merk Santos rijdt, komt onze fietsen bewonderen en zegt: *De volgende keer koop ik ook een Avaghon*. Hij heeft voorkeur voor het stalen stijve frame van Avaghon.

Op station Arnhem trakteren we ons koffie met appelgebak: het bekende fietsers-voedsel voor fietskracht. Dan naar de WC en daarna gaan we echt aan de slag. We beginnen de eerste dag met een wat kleiner rondje.

Het is duidelijk dat de storm behoorlijk heeft huisgehouden. Veel takken op de weg. En soms verspert een omgevallen boom het fietspad. Het is af en toe aardig klimmen, maar het gaat ons goed af. Onze accommodatie is lekker ruim en goed warm te stoken. De douche na afloop is zalig. Heerlijk heet water, daar knapt een mens van op. We warmen ons aan een lekker soepje en 's-Avonds eten we lekker macaroni en gaan we vroeg naar bed.

De volgende ochtend staan we bijtijds op. Er is een beetje gedoe over onbenullige dingen. Ik ben blij als we om negen uur op de fiets zitten. We trappen lekker door, nemen een paar pauzes en kopen bij een winkel proviand. Als we om drie uur in ons huisje zijn, zijn we opnieuw niet super moe. Het enige is koude voeten en koude handen.

De derde dag is de meest inspannende dag: meer kilometers en meer klimmen. Het klimmen is ook met goede fietsen INSPANNEND zeg! Anja heeft de meeste moeite daarmee. En op de derde dag verzucht Anja: *Als het zo de hele dag is, is het wel veel kilometers zeg*. Dat zorgt voor een mini-relatiecrisis ☺. Anja bedoelt het anders dan ik opvat, namelijk zoiets als: *Het is zwaar*. Dat ben ik helemaal met haar eens.

Het weer op zondag is supermooi weer: langdurig een zonnetje. Natuurlijk hebben we heel veel bomen zien liggen die omgewaaid waren. Soms liggen ze nog over het fietspad heen. Aan het einde van de dag klimmen we nog een keer de Posbank op. Op driekwart is Anja dood-op. Oké, tekort aan energie, dus even rusten, eten en drinken. En na een kwartiertje gaat het weer. We zien allebei blij als de ronde er op zit. We stappen in Arnhem weer in de trein met de fietsen en we rusten een beetje uit.

In Gouda gaan we uit de trein en fietsen de laatste kilometers naar huis. Moe en voldaan. Kortom: het was leuk. En we hebben extra moed voor een goede afloop van onze fietsonderneming naar Spanje. Als we in Moordrecht terug zijn rond 18:00, hebben we genoeg restenergie om alles op te ruimen, te douchen etc. En een dag later staat Anja weer in de sportschool en is Arie weer een dag aan het wandelen.

Statistieken	Afstand	Snelheid	Klimmen
Dag 1	51 km	13,5 km/h	166 m
Dag 2	61 km	13,5 km/h	336 m
Dag 3	84 km	12,6 km/h	667 m

De eerste overnachtingen van de grote reis reserveren

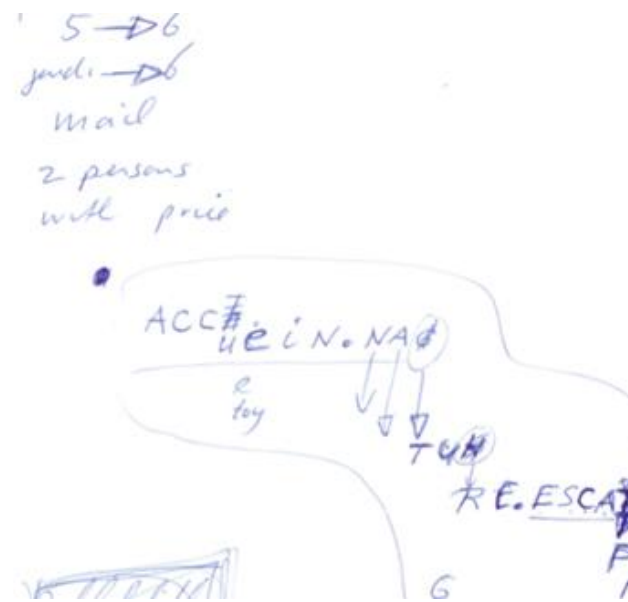
Voor de eerste dagen willen we graag de overnachtingen vooraf reserveren. In een paar dagen tijd fietsen we vanuit huis in Noord-Frankrijk. En in het Frans reserveren, dat is wel een dingetje. Weliswaar ben ik – met de Franse avondlessen – al behoorlijk bijgespijkerd. Maar het blijft lastig. Zo heb ik een 14 minuten lang telefoongesprek om een email-adres spelling in het Frans door te krijgen. Ik geef de moed op omdat – als ik de telefoon neerleg – de provider en de landcode niet heb doorgekregen. Dat heb ik maar gegokt op: @orange.fr. Tot mijn verbazing komt de mail aan: alle letters goed gespeld! Dan doen ze het bij die broeders in de Abdij van Ourcamp (voor een volgende overnachting) een stuk efficiënter en geavanceerder. Daar moet je een account aanmaken met alle gegevens, inclusief je *Spirituele behoeftigheden* (mag je niet leeg laten in het webformulier: was namelijk een verplichte invoer) en binnen een dag een *Confirmation* van de gastbroeder van de Abdij.

Aantekeningen van het noteren van een frans emailadres →

We gaan bijna

Op tweede paasdag, 2 april 2018, gaan we op pad. In de weken voordat we vertrekken, regelen we allerlei dingen voor schoonma, We zijn er 6 tot 8 weken niet, en alles moet wel doorgang vinden. De was moet gedaan worden, de zelfzorgmiddelen moeten in huis zijn etc. Van ons vertrek krijgt schoonma niets mee. Ze is zo ver in haar eigen wereld, dat ze niet in de gaten heeft dat we op pad gaan.

Ik vindt het bijzonder om vooraf de eerste stempel uit Moordrecht te hebben. Ik neem contact op met Pastoor van Klaveren van de Rooms Katholieke kerk in Moordrecht. Omdat het geloof ver op de achtergrond is gekomen, voel ik mij een beetje bezwaard om de pastoor te contacteren. Maar dat is voor de pastoor geen enkel probleem en hij mailt enthousiast terug: *Meneer Vreeburg! Wat een prachtig plan heeft u! Zelf heb ik zeer goede herinneringen aan een voettocht naar het graf van de apostel. Ik wens u die ook toe. Uiteraard kunt u een stempel krijgen. Misschien het handigst om tegen 2 april na de zondagsmis af te spreken?*

Compostela, stempels en credential/pelgrimspaspoort

Als je als pelgrim te voet of met de fiets naar Santiago gaat, kun van het Oficina del Peregrino (Spaans Pelgrimsbureau) in Santiago, een bewijsstuk krijgen, dat je de tocht volbracht hebt. Dat bewijsstuk wordt afgegeven als je voldoende stempels in je Credential (pelgrimspaspoort) hebt. Ter verkrijging van het Compostela gelden alleen de stempels die je de laatste 100 kilometer (te voet of te paard) of laatste 200 kilometer (met de fiets) kunt laten zien. Je moet er twee per dag hebben. De stempels haal je bij caf  tjes, overnachtingsmogelijkheden, stadhuis etc. Welke afstand je daarvoor reeds hebt afgelegd en hoeveel stempels je hebt over dat stuk, is niet belangrijk.

bron: <https://www.pelgrimwijzer.nl/wat-het-compostelaat/>

Kortom op een prachtige zonnige winter-zondag op 18 maart (het vriest een graad of 5) ontvangen we de pelgrimszegen van de pastoor. Hij voorziet ons van een mooi verhaal en ik voel een brok in mijn keel. Daarna krijgen we een handgeschreven stempel. De pastoor is een extraverte man met sprekende ogen. Hij kletst nog even na en vertelt kort over zijn wandelreis naar Santiago. Destijds zat hij in een soort geloofscrisis. Hij zegt zoiets als: *Trouw aan God of aan je huwelijk is goed, maar doe het wel met je hart. Trouw zijn, zonder dat je hart dat ingeeft is moeilijk.* De pastoor laat doorschemeren dat hij voorafgaand aan zijn pelgrimsreis twijfelde of hij nog wel met zijn hart gelovig en priester was, maar gaandeweg werd het toch duidelijk dat hij priester moest blijven. Hij zegt ook zoiets als: *Tijdens zo'n reis verander je vanzelf van fietser of wandelaar naar pelgrim.*

De pastoor is aardig en ad-rem. Ik vertel dat ik tijdens mijn voetreis naar Santiago in een Belgisch klooster Averbode overnachtte. De gastbroeder zei destijds tegen mij dat het steeds moeilijker werd om voldoende kloosterlingen te krijgen. De gastbroeder zei: *Steek een kaarsje in Santiago aan op voor nieuwe roepingen (voor het priesterschap).* Daarop lachte de Moordrechtse pastoor en zei: *Ga er met je fiets langs en vraag of het geholpen heeft.* En hij bulderde van de lach.

De ontvangst van onze eerste stempel van uit Moordrecht voelt als een symbolisch begin van onze fietstocht naar Santiago.

We gaan alle bagage verzamelen. We leggen dat op de slaapbank en halen er soms ook weer wat af. Immers *Traveling light is the only way to fly.*: zoals JJ Cale zingt: <https://www.youtube.com/watch?v=IyY8ZumnmU>.

Ook neem ik afscheid van mijn wandelmaatjes en de Yoga-groep van mij en Anja doet dat van de sportdames van het dorp. Het weekend ervoor komen Wim/Saskia en Jan/Corrie op bezoek om ons *moed* in te spreken. Ook komen wandelmaatje Sylvia en Joost een avondje kaarten. We pakken onze tassen in, pakken weer uit en pakken weer in. Allemaal zonder irritatie. Goh, het gaat allemaal best relaxed. Dat gaan we vasthouden.

DE EERSTE LANGE FIETSREIS VAN ANJA EN ARIE

Nu echt op pad: het eerste deel van het Nederlandse Moordrecht via België naar het Franse Tours

Een regenachtig begin richting Breda-Bavel, 2 april 2018 (dag 1)

Het is tweede paasdag en ik ben vol ongeduld. We kunnen eindelijk vertrekken! Anja heeft niet veel haast, ze speelt nog een spelletje op de iPad. Maar om half negen is het zover. We stappen gewapend met water, thermosfles, brood en tussendoortjes op de fiets. Het is bewolkt weer en later gaat het zelfs regenen. We drinken in onze kletsnatte kleding, koffie in Kinderdijk. Als we verder fietsen zien we hordes Amerikanen en Aziaten die onze windmolens komen bekijken. We moeten bellen en roepen, zo druk is het op het op het fietspad met wandelende toeristen. Men kijkt bewonderend naar die twee Nederlandse fietsers. Het regent behoorlijk door en Anja zegt *Dat heb jij niet vaak met wandelen*. Haha, ze moest een weten.

← *Kletsnat in Kinderdijk*

onze Route →

In Breda is het weer opgeklaard en we halen een stempel bij de Onze Lieve Vrouwekerk. De gastvrouw in de kerk heeft ook de Camino gelopen, dus hebben direct een leuk gesprek. We komen verderop in de stad een kunstenaar tegen en hij vraagt naar onze plannen. Hij is onder de indruk en maakt met zijn fototoestel een foto en geeft zijn visitekaartje zodat wij de foto, na terugkomst, kunnen ophalen. Een voorkomende mooie kerel.

We overnachten bij Willemien in Breda/Bavel. Ze is twee keer vanaf Saint Jean Pied de Port naar Santiago gelopen. Ze vertelt er met weemoed over. Willemien zou wel weer willen gaan, maar niet alleen. Ze vraagt zich af: *Als er iets met je gebeurt en er loopt niemand achter je. Wat dan?*

Willemien heeft op de muur in de gang twee spreuken laten schilderen: *Wie nimmer het nest verlaat, zal nooit weten of hij kan vliegen*. En wat denk je van de volgende spreuk: *De nooit gemaakte reis. Het niet geschreven boek. De nimmer genomen stap. Menige geest wordt erdoor gekweld*. Wat mooie tekst!

Onze gastvrouw heeft een heftige periode achter de rug. Een gebroken rib, een gebroken pols, hartproblemen, een te hoge bloeddruk, aangereden door auto en haar zus is recent overleden. Maar haar opgewekte karakter is ze niet verloren. Het is een hartelijke 75-jarige vrouw. Ze vertelt het verhaal van twee nonnen die vanuit Eindhoven vertrekken. In België zou een van hen moeten afbreken door een probleem met de benen en voeten. Nee hoor: er werden twee krukken gekocht. De bagage verminderd: met één vork kunnen ook twee mensen eten. En waarom twee handdoeken mee voor twee personen? Et cetera. Natuurlijk halen de twee Eindhovense nonnen natuurlijk Santiago. We eten bij Willemien heerlijk veganistisch. Het is een hartelijke vrouw met pretogen. De volgende ochtend nemen we afscheid met een knuf: buen camino.

Een medefietster en de Belgische grens over naar Sint-Katelijne-Waver, 3 april 2018 (dag 2)

Op de tweede dag gaan we de grens over en fietsen naar domein Roosendaal in Sint Katelijne Waver. De weersvoorspellingen zijn somber, maar het weer valt alles mee. We krijgen maar een paar druppels. We fietsen veel langs rivieren en kanalen. Beetje jammer is dat Anja last heeft van haar onderstel door de uren op het fietszadel.

We overnachten in een blokhut op domein Roosendaal. De blokhut is een beetje shabby, maar goed: we zitten droog. We ontmoeten daar Catherine, een vrouw van 58 jaar. Ze gaat solo fietsend naar Santiago en doet het nog een beetje sportiever dan wij: ze overnacht in een tentje. Ze heeft net als wij geen planning, ze zegt *Ik heb op 15 juni een tandartsafpraak staan*. Catherine heeft een hotelopleiding gedaan en is zo te horen avontuurlijk. Ze heeft gespaard, leeft een beetje sober en kan het een paar jaar financieel uitzingen. Wat ook helpt: pa heeft na zijn overlijden haar wat geld nagelaten. Catherine heeft een moeder die *happy-Alzheimer* heeft. En als Catherine zelf iets doms doet, dan zegt ze met een lach: *Ik heb Alzheimer-light*. We eten 's avonds met uit Moordrecht meegenomen eten en delen dat met Catherine.

Anja slaapt niet goed dus we zetten de wekker een half uur later. In de ochtend treuzelen we enorm, doen boodschappen en gaan uiteindelijk om kwart voor negen op pad.

Langs het water naar de domein Gavers in Geraardsbergen, 4 april 2018 (dag 3)

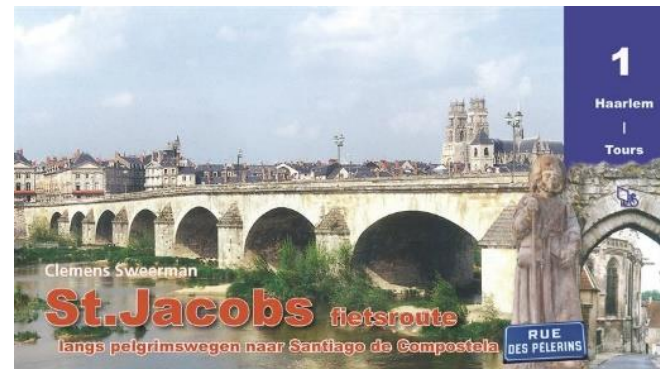
We fietsen deze dag veel langs rivieren. Af en toe komen we Catherina tegen. Leuk en gezellig. Het weer is wisselend, zon en regen wisselen elkaar af. In Geraardsbergen slapen we weer in een blokhut. Deze blokhut is super gezellig met wit geverfde muren. We komen daar de Belgische vrouw Marleen en haar zoon Lukas van twaalf jaar tegen. Het is een zeer sportieve familie: moeder en zoon fietsen in verschillende etappes een Noorzeerondje. Vader Jan loopt in delen naar Santiago.

Handige routeboekjes

Om ons op koers te houden gebruiken we route boekjes en de GPS. We volgen de fietsroute van Clemens Sweerman: 'St.Jacobs fietsroute, langs pelgrimswegen naar Santiago de Compostela'. Het zijn drie delen: van Haarlem naar Tours, van Tours naar de Pyreneeën en het laatste deel in Spanje.

Natuurlijk heb ik de bijbehorende GPS-routes gedownload. En we koersen bijna uitsluitend op de GPS. In de boekjes staat aanvullende informatie, zoals waar betaalbare overnachtingsplaatsen zijn, plattegronden van stadjes en leuke achtergrondinformatie.

Langs de route staat extra informatie: we zien stickers geplakt op lantarenpalen en de palen met verkeersborden: dan fietsen we zeker niet verkeerd!

Afzien en nu al slapen in het Franse Marchiennes, 5 april 2018 (dag 4)

Na een goede nachtrust fietsen we om een uur of zeven weg. Vandaag hebben we een uitputtingsslag te leveren. De bedoeling is om 86 kilometer te fietsen. Ik denk slim te zijn en een stuk af te snijden bij Doornik. Dat kan best volgens Google en mijn Garmin-gps. Maar als we bij Doornik aankomen, blijkt dat we dan een stuk op een autosnelweg moeten fietsen. We hebben geen *deadwish*, dus we keren om. In plaats van korter, wordt de afstand langer: we fietsen deze dag 101 kilometers! Het is qua weer, een dag van alles wat. Regen/hagel, tegenwind, koud (6 graden) en aan het eind van de dag zon.

In Doornik doet Anja, bij Delhaize, uitgebreid boodschappen. In de tussentijd probeer ik een onderdak in Mézières, waar we over een paar dagen zijn, te regelen. Als ik het hotel bel, hoor ik een bedrag van 120 euro. Als ik vraag of ze een Pelgrimstarief hebben, antwoordt de receptioniste dat ze dat niet hebben, maar ik kan ook kijken op internet. Een gouden tip. Dus op het drukke parkeerterrein ga ik op mijn telefoon www.booking.com bekijken. En ja hoor, binnen een kwartier heb ik een kamer bij hetzelfde hotel geboekt voor de helft van de prijs.

We passeren vandaag een nieuwe landsgrens en zijn dus in vier dagen tijd al in Frankrijk aanbeland. De mevrouw van de gite waar we overnachten is afwezig als we daar om zes uur 's avonds aankomen. Op het telefoonnummer van de reservering meldt zich ook niemand. Even kleine paniek: waar vinden we zo laat nog onderdak? Maar lost zich op. Daarna eten we lekker in de gite. De gite is in principe een groepsaccommodatie, maar wij zijn de enige gebruikers, dus genieten van onze privacy.

Ik ben super trots op Anja: een nieuw afstandsrecord van 101 kilometer op de teller!

Lekker eten bij een chambre d'hôte in Levergies, 6 april 2018 (dag 5)

Het is zwaar vandaag. Tegenwind en klimmen. Maar later geeft de zon en een warme pizza als lunch op een plein in een gezellig stadje ons weer nieuwe energie.

Het B&B super netjes. Er is geen restaurantje in het dorp en bij onze gastvrouw Pierrette kost avondeten meer dan 20 euro per persoon. Dat vinden we te duur. Gelukkig heeft Pierrette ook een budgetoplossing: een koude maaltijd: een soort picknick. De koude maaltijd is uitgebreid en super lekker. Zo goed dat je de warme maaltijd niet mist. We eten de maaltijd gezellig op in de avondzon. Anja heeft het fysiek zwaar van klimmen en haar onderstel en verzucht: *Zoveel kilometer wil ik niet elke dag.*

's Morgens ontbijten we bij de gastvrouw Pierrette en haar man René. Pierrette was vroeger verpleegster en ze heeft een zoon in Nice. Ze ontvangen 300 gasten per jaar. René spreekt geen woord Engels maar komt er toch gezellig bijzitten. Hij heeft het hele huis zelf, op een perfecte manier, opgeknapt. Pierrette was bang, na haar pensioen te verkommeren. Daarom is ze een B&B begonnen. Ze is daarvoor speciaal naar Engelse les geweest en spreekt, zeker voor een Française, goed Engels. Pierrette is hartelijk, houdt van koken en is goedlachs. Bij het afscheid nemen krijgen we nog twee camino shirts. Als we uitgezwaaid worden, staan Pierrette en René als een verliefd stelletje hand in hand in de deurpost. Leuk om dat bij een ouder stel te zien.

Slapen in de abdij Ourscamp in Chiry-Ourscamp, 7 april 2018 (dag 6)

Vandaag hebben we een soort rustdag. We doen maar 60 kilometers en het is vlak terrein. En wat ook fijn is: de zon schijnt volop in de middag. We zijn tegen tweeën al klaar met het fietsen. We pauzeren extra in een stadje. Als een echtpaar met een pubermeisje hoort wat we van plan zijn, valt hun mond open van ongeloof.

We slapen vandaag in een enorm klooster. Onze slaapkamer is sober en slecht onderhouden. Maar dat geeft niet: we zijn tenslotte voor de nacht onder dak! De gastpater Sebastián heeft volgens ons last van ADHD. Hij doet van alles tegelijk, is chaotisch en spreekt geen woord Engels. Pater Sebastián loopt trouwens super snel. Hij beent over het grote terrein van het klooster. We hebben moeite hem te volgen als hij ons naar het slaapvertrek begeleidt. Dus na al dat fietsen, moeten we ook nog snel wandelen ook.

Pater Sebastián is eerst een beetje stug en onaardig, maar later ontdooit hij en gaat hij graag op de foto. Er blijken dit weekend nog twee groepen te gast te zijn in het klooster. Het is een groep middelbare school-scholieren en een groep mensen die op een spiritueel weekend zijn. Bij het avondeten regelt broeder Sebastián dat we aan tafel zitten met een aardig echtpaar, uit de tweede groep, die goed Engels spreekt. Zij doen elk jaar een spiritueel weekend. Ook om tijd met elkaar te hebben want ze hebben een druk leven met vier kinderen met leeftijden tussen de tien maanden en de tien jaar. De vrouw, Cardiaan, vertelt ons de huishoudelijke regels. Na het eten gaan we met zijn allen opruimen en de ontbijttafel klaarzetten. Het eten bestaat uit wortelsoep, een soort bladerdeeg met kaas en appelcompote na. Lekker en super gezellig in een mooie kloosteromgeving.

Voorafgaand aan het avondeten, ga ik naar het vespers. Vader Sebastián zingt er mooi samen met zeven andere paters. De kerk is een ruïne maar er ligt ook een ander gebouw dat als kerk gerestaureerd wordt. De gezangen klinken in deze mooie ruimte heel bijzonder.

Een kleine omweg naar Relais Jerome en Alex, Villers-Saint-Sépulcre, 8 april 2018 (dag 7)

We staan om kwart over zes op en ontbijten op de kamer met water. Het ontbijt in het klooster is te laat voor ons, we willen vroeg gaan fietsen. Jammer van het kloosterontbijt, maar Anja fietst het best in de morgen. Het spettert een beetje maar er staat voor het eerst sinds we vertrokken bijna geen wind. We proberen de Jetboil (gastoestel) om warm water te maken voor koffie. Maar de ontsteker werkt niet: we gaan op stap zonder koffie. Dat is afzien voor Anja!

Later klaart het weer op en we fietsen in T-shirt in de zon met zonnebril op. Op een brocante markt (zeg maar verkoop van tweedehands troep) in het dorpje Remy kunnen we eindelijk koffie kopen. Anja is getraakteerd op een croissant en het leven is weer goed.

We kopen appels en een aansteker voor de jetboil. Daarna gaan we lekker ergens midden in een dorp eten. We maken heet water voor een kopje soep, eten lekker brood met beleg in de zon. Onderweg in Compiègne is het druk met wielrenners en er is veel politie op de been. Daar kruisen we op deze dag de wielrenklassieker Paris-Roubaix. De deelnemers fietsen 257 km op een dag. Een afstand waar wij dus vier dagen over doen!

Vandaag hebben we een kamer in een huis van twee jongens: Jerome en Alex in Saint Sepulcre. Anja krijgt een armbandje van de gastheer: dat is een soort traditie in Roemenië waar Alex vandaan komt. De accommodatie op de route was prijzig, maar bij Alex is het en stuk goedkoper en maar een paar kilometer van de route af. De aanrijroute is gemakkelijk en loopt lekker door het bos.

We kunnen hier in het dorp op zondag geen maaltijd kopen, dus we moeten het doen met het brood en beleg wat we bij ons hebben. Het is lekker zonnig weer vandaag, maar de heuvels blijven een dingetje. Anja is gefrustreerd omdat Arie, zo lijkt het haar, moeiteloos de heuvels beklimt. Nu moeiteloos gaat het niet, maar bij Arie wel gemakkelijker dan Anja.

Kletsnat in Mézières en twijfel over ons project, 9 april 2018 (dag 8)

Bij het ontbijt kletsen we wat met onze gastheer. Jerome is leraar geschiedenis. En Alex is een soort zelfstandige. Hij houdt niet van werken voor een baas: *Ik ben geen slaaf* zegt hij. Ook over de euro is hij duidelijk. De euro is niks volgens hem: alles wordt maar duurder. Hij is wel gastvrij. Hij rent en vliegt voor ons. Maar alles moet wel gebeuren volgens zijn regels in zijn huis. Geen schoenen in huis aan; het koude water van de douche (voor dat de warme straal komt) moeten wij opvangen in een soort emmer: dat hergebruikt hij dan voor de planten, et cetera. Hij verhuurt in dit kleine gehucht één of soms twee kamers en verdient tussen de 500 en 1.000 euro per maand. Dan hoeft hij ook geen Franse belasting te betalen, want ook daar ziet hij het nut niet van in. Overheidstaken als onderwijs, wegen, gezondheidszorg zijn toch gratis denkt hij. Alex maakt een lekker ontbijt met gebakken ei. Er is daarna een misverstand over de betaling. Want we hadden met ideal via booking.com betaald. Terwijl Alex dacht dat wij via PayPal zouden betalen. Maar dat wordt ook opgelost.

Ons overnachtingsadres ligt wat van onze route af. Op de heenreis, was de aanrijroute eenvoudig en mooi: door bosgebied. De volgende dag het aanrijstadje (Méru) vinden gaat, door dorpsgebied met kromme straatjes, moeilijk. Op de route blijven via Google.maps, gaat lastig, want ik heb geen telefoonstandaard op de fiets. Bovendien gaat de weg veel op en neer. Dan raken we ook de weg nog kwijt. En zo wordt de aanrijroute de volgende dag geen 18 kilometer maar 30 kilometer. Google.maps stuurt ons over een soort snelweg. Als we die vermijden, moeten we over een bospad met stenen. Anja vindt het moeilijk en zelfs eng de fiets onder controle te houden. We klimmen en klimmen. Na een tijdje komen we toch het bos uit.

Dan volgt een middag met nog meer klimmen en veel regen. We worden ondanks de regenspullen behoorlijk nat. Uiteindelijk komen we in Mézières sur Seine en overnachten in een campanilehotel: <https://m.campanile.com/fr/hotels/campanile-epone>. Het hotel vinden gaat ook niet zonder slag of stoot. De hotels staan hier namelijk in een soort aparte wijk, maar zonder precieze straataanduiding. Daar zie ik het hotel: gelukkig. Maar er is niemand aan de receptie en er lopen allerlei asielzoekers in en uit. De inrichting ziet er aggenebbis uit. Maar we zijn doornat en accepteren alles voor een hete douche en droge kamer. We willen gewoon de sleutel.

Ik zoek het telefoonnummer vanaf www.booking.com en bel naar het hotel en leg uit dat we voor een gesloten receptie staan. Dan zegt de receptionist: *U staat bij het verkeerde hotel. U moet 500 meter verderop zijn.* Ik voel mij heel dom. We pakken onze fietsen en worden nog natter en kouder. Maar het campanile-hotel is super goed. De kamer is lekker warm, een hete douche en zelfs een klein heet water kokertje. En als we vragen om een veilige plek voor de fietsen, mogen de fietsen in een vergaderzaal staan. Dat we met de natte wielen de receptie bevuilen, vindt men geen probleem.

Anja heeft het zwaar af en toe: *Ik kan niet meer. Mijn benen willen niet meer. Ik heb geen adem meer. Hoeveel kilometer nog? Nu ook nog die klote regen, kou, omrijden, klimmen.....* Anja was altijd onzeker over haar kunnen. Ik redeneerde altijd *Anja is net zo sportief als ik. Ze gaat drie of vier keer per week sporten.* En ook tijdens onze fietstocht rond het IJsselmeer zie ik geen verschil in sportief kunnen. Maar nu is er dus toch een verschil bij het klimmen met de fiets. Anja denkt dat het komt doordat ik door het wandelen een duursporter ben geworden en zij meer een krachtsporter is.

Vandaag heb ik zelfs twijfel of we ons doel wel halen. Misschien moeten we wel eerder stoppen? Het moet wel een beetje leuk en behapbaar. Maar als we op onze kamer eenmaal gedoucht hebben, hete koffie hebben gedronken en weer warm zijn denk ik weer helemaal anders. Anja vindt het nog niet nat genoeg en heeft een bidon met een beetje water in de fietstas gedaan. Alles nat in de fietstas 7&^%\$&yt6üü7. Onze hele hotelkamer hangt vol met natte kleren. Het hotel zal wel blij zijn met die natte fietsers.

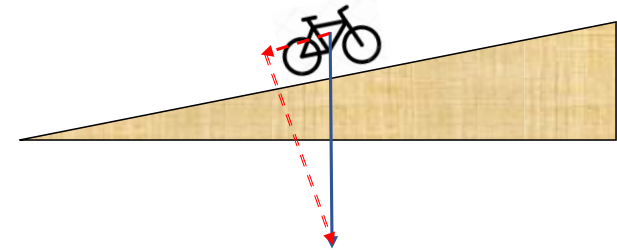
Het regelen van de Franse overnachtingen via de telefoon is voor iemand die geen Frans spreekt heel lastig. Maar via de Apps van www.booking.com en www.trivago.com is dat veel eenvoudiger. Mooie vinding!

Bergje op

Goh wat is ons dat tegengevallen! Een berg opfietsen kost enorm veel kracht. Hoe komt dat toch? Je gewicht wijst altijd loodrecht naar beneden (blauwe lijn). Maar als je op een berghelling bent, moet je dat gewicht opgebouwd zien als twee krachten: namelijk een kracht die je als het ware naar achteren duwt (korte oranje lijn naar schuin naar achter) en een loodrechte kracht op de helling (lange oranje lijn naar beneden). Die schuine lijn naar achteren trekt als het ware je fiets naar beneden, terwijl je juist naar boven wilt.

Hoeveel is die trekkracht naar achteren? Mijn gewicht en dat van Anja is ongeveer 70 kilogram. Fiets is 18 kilogram en onze bagage inclusief twee liter water en één kilogram eten is ongeveer 17 kilogram. In totaal dus 105 kilogram. Regelmatig hadden we heuvels met een helling van 8%. Dan trekt de fiets ruim 8 kilogram naar achteren (8% van 105 kilogram). Die kracht moet dus eerst met de benen worden geleverd, zonder dat je één centimeter verder komt met je fiets.

Kortom een berg beklimmen met de fiets kost heel veel energie. Hoeveel eigenlijk? Dat is lastig exact te berekenen. Om bijvoorbeeld O Cebreiro (dag 38) te bedwingen, hadden we een uur of vijf nodig. Dat kost al gauw 5 a 6.000 kilocalorieën. Het is dus logisch dat we tijdens het fietsen veel honger hadden, veel eten en toch niet aankwamen (www.caloriecalculator.nl/calorieen-per-activiteit/).

Naar de mooie kathedraal hoog in Chartres, 10 april 2018 (dag 9)

Vandaag dreigt het de hele dag met regen. Regenspullen aan en weer uit en dat een keer of vijf. Maar eigenlijk blijft het vooral bij dreigen. Onze schoenen, sokken en fietshandschoenen moeten nog drogen van de vorige dag. Ik offer twee van de fleshouders van onze fiets op om de schoenen op te binden en zo tijdens het fietsen te laten drogen.

We overnachten vandaag in een hotel in Chartes. Als ik vraag waar we onze fietsen veilig mogen plaatsen, zegt de hotelier dat het *free parking* is aan de straat. Maar in zo'n drukke stad met veel wandelend en hangend volk, vind ik dat risicovol. Daarom stel ik voor om ze in de receptie ruimte te plaatsen. Dat mag ook! Ze zijn heel soepel hier in dit hotel.

Om de kathedraal te bereiken, moeten we zo steil klimmen dat Anja moet gaan lopen en ik buiten adem raak. De kathedraal is super mooi en enorm groot. Ik ga naar binnen en vraag om een stempel. De receptionist is onder de indruk van ons plan. Zo ook een paar Franse en Amerikaanse jongens voor de kerk. Ze vinden het een stoere bedoening van ons.

Het voelt trouwens bijzonder om op een volgeladen fiets tussen het drukke verkeer in zo'n stad als Chartres te manoeuvreren. Maar we doen alsof we dat al jaren doen.

De prachtige pelgrimsgite aan de Loire in het centrum van Châteaudun, 11 april 2018 (dag 10)

De komende dagen doen we kortere routes om weer een beetje op adem te komen. We fietsen uit de drukke stad om een uur of acht. Het is koud maar er schijnt wel een zonnetje. Het is heerlijk vlak en we schieten lekker op. We pauzeren in een dorpje, waar de aardige Guillaume met twee honden ons uitnodigt voor koffie. Dat is nog een Franse gastvrijheid.

In het stadje Bonneval halen we een grote stempel bij de Mairie. Het is lunchtijd en we bellen met Guus. We zijn enorm vroeg en daarom besluiten we onze spullen door te spitten en sturen we een pakket van vier kilogram terug naar Nederland. Zo dat fietst een stuk lichter! Daarna gaan we richting Châteaudun. Het is een prachtig stadje rondom een imposant groot en hoog gelegen chateau. We slapen in de Pelgrimsgite midden in het prachtige centrum van de stad. Het ligt aan de rivier de Loire aan de voet van het chateau. Het is een

mooi oud gebouw en toch netjes. We kunnen zelf iets voor de avond klaarmaken. En ook de was doen.

Het is super hier. Als we gegeten hebben en koffie drinken, lijkt het alsof zwervers naar binnen willen komen. Wij houden ze eerst tegen als *verdedigers* van de pelgrimsgite. Ze vinden ons maar rare buitenlanders. Later komt de beheerder van de gite nog en onze indringers blijken bouwvakkers te zijn, die tijdelijk in de Châteaudun werken en ook in de gite mogen overnachten. Lachen hè. We zitten 's avonds lekker buiten bij onze gite en horen het geruis van de stromende Loire.

Foto van: <https://www.chartres-tourisme.com/en/explore/tours-and-visits/chateau-de-chateaudun-1644123>

Bon courage en naar Vendome, 12 april 2018 (dag 11)

We slapen uit tot kwart over zeven en doen lekker rustig aan. We vertrekken twee uur later van onze Pelgrimsgite in Châteaudun. We zijn om een uur al op onze bestemming. Helaas regent het vanaf twaalf uur. We hebben geleerd van onze fout om te laat onze regenspullen aan te doen en zijn nu wel droog op onze bestemming.

Onderweg roept een oude vrouw die haar post ophaalt *Bon courage*. Het is zo'n oud mens als in *Old mister Grace* van Britse comedy *Upstairs downstairs*. Grappig he!

We hebben Joost gevraagd om extra remblokken voor onze fiets *Poste restante* op te sturen naar Saint Jean Pied de Port. Want onze remblokken slijten in berggebied behoorlijk snel. We hebben vandaag de tijd om uitgebreid het stadje te verkennen. We drinken koffie bij een Bar-tabac en besluiten hoe we gaan fietsen vanaf Poirtier. We nemen de gewone route, die ook wat meer klimmen betekent, zodat we wat oefenen daarmee voordat het serieuze werk in Spanje begint.

We eten heerlijk pizza bij een nieuwe Franse Pizzaketen. Heerlijk vers belegd en trakteren ons daarna op een lekker kopje koffie.

Dom-dom-dom. Ik die mijn fietshandschoentjes vaak verkeerd om: het voorste deel met gel (om dood-gevoel in vingers te vermijden) doe ik vaak verkeerd om aan. Zou ik – net als Catherine – ook al last hebben van Alzheimer Light? ☺

Op naar LA Ville-aux-Dames richting Tours, 13 april 2018 (dag 12)

We hebben in Vendome een lekker ontbijt bij Mason Olivier. Het huis is smaakvol ingericht en mooi gerestaureerd. Het is strak ingericht in een historisch pand. Er hangt ook grappige kleurige kunst aan de muur.

Na een half uurtje fietsen, blijkt er een brug verdwenen. Dat betekent omrijden. Voor de rest gaat het fietsen voorspoedig.

We komen te vroeg bij onze gastheer aan. Er is niemand thuis. Wat mij onrustig maakt is, dat ik geen reactie krijg op een email van gisteren en ook het telefoonnummer werkt niet. Maar later komt Jean Pierre aangerogt in zijn auto. Natuurlijk komt alles goed! Ons appartement is ruim en onze fietsen staan veilig in de garage. We kunnen hier eten maken in een eigen keuken, dus dat is handig. Minpuntje is dat de douche niet erg warm is en ook in de keuken functioneert alles maar zozo. Anja maakt lekkere macaroni en we eten een toetje met koffie. En het leven is goed. We slapen lekker uit.

Eerste deel zit er op

Na 12 dagen zit het eerste deel erop. We hebben zo'n 76 kilometer per dag gefietst en dalen en stijgen per dag meer dan 400 meter. Dat stijgen/klimmen met de fiets valt mij en Anja enorm tegen. Het is super zwaar. We dachten namelijk de vlakke westelijke route te hebben genomen: de Sint Jacobsfietsroute. Moet je nagaan als je de oostelijke route, via de oude steden van Frankrijk, zou hebben genomen! Maar we zijn blij met ons resultaat. En het is grappig om elke dag onderweg te zijn, ergens anders te slapen en verbazen ons eigenlijk ook over onze prestatie.

DAG	DATUM	START	EIND	AFSTAND TOTAAL	DAGAFSTAND	KLIMMEN TOTAAL	DAG KLIM
				km	km	m	m
<i>MOORDRECHT - LA VILLE-AUX-DAMES/TOURS</i>							
1	2-apr-18	Moordrecht	Breda/Bavel	85	85		
2	3-apr-18	Breda/Bavel	Sint Katelijne-Waver (BE)	173	88		
3	4-apr-18	Sint Katelijne-Waver (BE)	Geraadsbergen	241	68		
4	5-apr-18	Geraadsbergen	Marchienes (FR)	342	101		
5	6-apr-18	Marchienes (FR)	Levergies	419	77		
6	7-apr-18	Levergies	Chiry-Ourscamp	486	67		
7	8-apr-18	Chiry-Ourscamp	Villers-Saint-Sépulcre	566	80		
8	9-apr-18	Villers-Saint-Sépulcre	Mézières	647	81	3.515	
9	10-apr-18	Mézières	Chartres	728	81	4.167	652
10	11-apr-18	Chartres	Châteaudun	792	64	4.507	340
11	12-apr-18	Châteaudun	Vendome	842	50	4.721	214
12	13-apr-18	Vendome	La Ville-aux-Dames	911	69	5.166	445
<i>Gemiddeld</i>					76		413

Het tweede deel van de tocht van Tours naar het Spaanse Valcarlos

Tours bekijken en verplicht uitslapen en naar Saint Maure de Touraine, 14 april 2018 (dag 13)

Vandaag hebben we weinig kilometers te doen. Dus we bekijken Tours op ons gemak. Anja regelt stempels bij de kathedraal. Daarna kopen we ansichtkaarten voor Joost, Guus & Ruth. Ook gaan we op zoek naar een extra dwarse tas voor mij, zodat Anja wat minder bagage heeft. Helaas vinden we geen geschikte tas. We drinken koffie bij een bar-tabak.

Het is prettig weer en arriveren met een D-tour bij chambre d'hôte: La Charcuterie. We slapen in een romantisch ingerichte kamer met een heerlijke douche. De eigenares wil voor ons koken voor 21 euro per persoon, maar dat vinden we te duur. De overnachting is al 70 euro. Daarom maakt Anja met de van gisteren overgebleven macaroni een maaltje met chorizo-worst, pesto, komkommer en tomaat. Daarna een kwark toetje. Dat smaakt heerlijk!

De eigenares is beslist: het is morgen zondag en we kunnen niet voor kwart over acht ontbijten. Vroeger is echt niet mogelijk.

Naar Poitiers en lekker kebab eten, 15 april (dag 14)

Het ontbijt is laat, maar smaakt super. Zelfgemaakt brood, eigengemaakte yoghurt en jam. Lekkere hamsoorten. En alles mooi op tafel gezet met zilverbestek. We fietsen daarom een uur later dan gewoon weg, maar het ontbijt maakt het goed. Het is lekker fietsweer en komen tegen vieren in Poitiers aan. We overnachten bij Ibis en we kunnen de fietsen in een storage-place van het hotel plaatsen: staan ze lekker veilig hier in de drukke stad.

Na een lekkere douche gaan we nog even naar een supermarkt op zoek in het oude centrum. Dat betekent een fors aantal trappen omhoog. Het lijkt hier wel de route naar de kathedraal van Chartres☺. Als avondeten hebben we heerlijke kebab met veel salade. We drinken koffie op het terras na: het leven is goed!

← *Kastelen zat in Frankrijk*

Stoer fietsend door de drukke stad naar Charroux, 16 april 2018 (dag 15)

We hebben een goed ontbijt bij Ibis en fietsen om acht weg. We gaan door de drukke stad en mogen als fietsers de busbaan gebruiken. De bussen zelf gaan met een wijde boog om ons heen en gebruiken de rijbaan van het overige verkeer. Het weer is prima. Weinig wind en af en toe een zonnetje. We zien mooie gele koolzaadvelden. Ze schitteren in de zon.

De kilometers vliegen voorbij en we zijn vroeg op ons overnachtingsadres. We doen uitgebreid de was. We overnachten in een leuk huisje. Het ziet er erg leuk en licht uit. We kunnen lekker in de zon in de tuin zitten. Een beekje met stromend water klotst tegen de kanten aan. Wat zullen we met dit rustgevend geluid vanavond heerlijk slapen. Onze fietsen *overnachten* weer veilig in de schuur van de eigenaar. De eigenaar is een Engelsman Chris die samen is met een yogalerares.

Lekker warm en een *Route barrière* in Angoulême, 17 april 2018 (dag 16)

We ontbijten lekker in het huisje aan het snelstromende beekje. Daarna stappen we op de fiets. Het is zonnig, maar nog wel koud: de gevoelstemperatuur is 1 graad boven nul. Twee uur later is het 16 graden en nog later 23 graden. We fietsen de hele dag met onze zonnebril op. Het is een dag van klimmen en dalen: 900 meter in totaal. We zien prachtige geelkleurige golvende koolzaadvelden. Anja vindt het geklim maar niks. Maar ze doet het wel. Ze heeft ook last van te weinig voedsel en kan niet altijd snel haar warmte kwijt. Schoenen die dicht zijn en ook de helm houden de warmte vast.

We overnachten in de grote stad: Angoulême. Daar gaan we op zoek naar een vestiging van Decathlon (sportzaak). We gaan daar een extra tas kopen: om het klimmen voor Anja te vereenvoudigen gaat er wat bagage van Anja naar Arie. En die extra bagage gaat op een tas die op de bagagedrager van Arie komt. Dus Anja minder en Arie meer kilogrammen. Dan moet het makkelijker gaan. Het vinden van de Decathlon is nog wel een dingetje. Want dit soort winkels staat in Frankrijk aan de rand van de stad en is ingericht op het bereiken met de auto via de snelweg. Wij vinden de weg, maar er blijkt een cruciaal viaduct

afgesloten. Het was wel aangekondigd, maar *Route barrière* staat hier constant op de weg, maar we kunnen er normaal gesproken altijd langs. Behalve nu dus. Nou ja, dan schuiven we de hekken een beetje opzij en gaan illegaal over het kapotte viaduct.

Ibis, het hotel waar we ook nu weer overnachten is super. Ze geven ons een ruime driepersoonskamer. De fietsen gaan een-voor-een de lift in en kunnen in de slaapkamer veilig staan. We eten buiten op het terras friet met salade en vlees. Beetje jammer is, dat opgeschoten jongeren (Noord Afrikaans) voor een broeierige onaangename sfeer zorgen. Bij het hotel mogen we gratis koffie met wat erbij nemen. Morgen extra vroeg weg, want het wordt 27 graden.

Een Frans adres vinden in Lemonie Les Essards is best lastig ☹, 18 april 2018 (dag 17)

We vertrekken weer uit de stad. Maar dat valt niet mee. Je moet dan de telefoon kunnen zien om Google.maps te gebruiken. Maar dat gaat moeizaam want ik heb mijn twee handen nodig, om mijn stuur vast te houden om de zwaar beladen fiets in bedwang te houden. En een stuurstandaard voor de telefoon heb ik niet. Dus we belanden uiteindelijk in onverharde weggetjes bezaaid met stenen en wortels. En we moeten nog stevig klimmen ook. Uiteindelijk laten we de stad achter ons. Maar ook nu klimmen en dalen we weer regelmatig.

Het wordt warm. En ons water is op. Leidingwater verdraagt de ingewanden van Anja niet. Alle *epiceries* (kleine supermarkt) zijn dicht. Anja heeft het moeilijk: *Ik kan niet meer*. In het woordenboek van Arie staat *Doorgaan, tandje bijzetten*. Maar ja, Arie kan natuurlijk niet weten hoe het lijf van Anja zich houdt bij ongewoon veel inspanning.

Als klap op de vuurpijl, is het vinden van het B&B-adres een probleem. Het is verder weg dan gedacht en we moeten, aan het eind van de dag, in de hitte nog stevig klimmen ook. De sfeer leidt er een beetje onder.

Oorzaak is dat het adres in Frankrijk niet altijd aangegeven is met een straat. Maar dat wordt volstaan met een naam van het huis en het dorp. En het huis van onze gastheer ligt nog eens drie kilometer buiten het dorp. De gastheer is een beetje vreemde vogel. Wel vriendelijk, maar de B&B was op

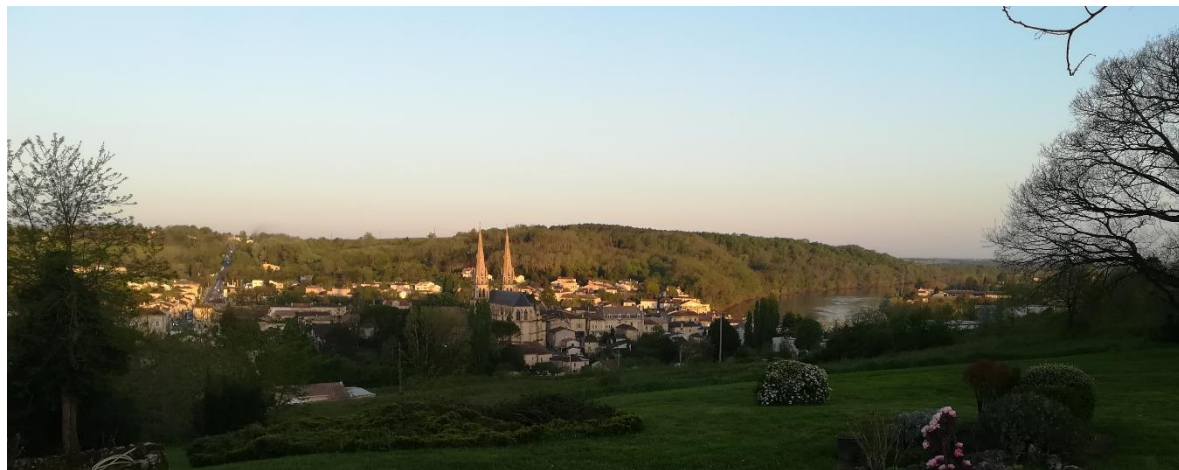

www.booking.com mooier voorgesteld dan het in werkelijk is. We kunnen wel in de keuken van de gastheer zelf koken. En hij doet erg zijn best. Het ontbijt is heerlijk, zelfs een keer niet met alleen zoet, maar ook Franse kaas!

Een super mooi overnachtingsadres in Branne, 19 april 2018 (dag 18)

We fietsen in hartstikke lekker weer weg. Onze gastheer en zijn enthousiaste hond zwaaien ons uit. We gaan door bosgebied. Lekker koel. Daarna komen we in het gebied van de wijnen en de chateau's. Het is een schitterend gezicht al die glooiende hellingen de zon. We komen in het prachtige stadje St Emilion van de bekende wijnen. De koffieprijs is hier navenant ☺. We fietsen door naar Branne. Dan moeten we bij aankomst in het dorp bij de kerk, de gastvrouw bellen, want het is moeilijk uit te leggen waar het adres is volgens de gastvrouw. Beetje raar vinden we.

Maar als de gastheer met zijn auto komt, wordt het duidelijk. Hij en zijn vrouw wonen hoog op de heuvel. We mogen de zware fietstassen in de auto laden en fietsen achter de auto aan. Het laatste stuk is zo steil dat we zelfs met niet-beladen fietsen moeten lopen. We zetten de fietsen in de garage en de gastheer brengt ons naar onze kamer. Wat een balzaal. Overal liggen lekkere luchtjes en snoepjes. Maar wat dit adres extra bijzonder maakt: wat een uitzicht! Over het dorp, over de rivier de Dordogne. SUPER! Tegelijk denk ik, we hadden toch een prijs van 60 euro afgesproken? Maar er was tijdens het telefoongesprek sprake van verwarring over de prijs. Het blijkt dat dit adres ook op www.booking.com staat maar dan voor 92 euro? Helemaal geen rare prijs als je de ruimte ziet en het uitzicht. Ik besluit het maar over mij heen te laten komen. Ik ga er van genieten. Brigitte en Dominique van *Les 4 elements st Emilion* doen erg hun best om het ons naar het zin te maken. Het ontbijt - met Franse kaas en een typisch Frans nagerecht (*tarte-tartin*) - is heerlijk. Zo kunnen we weer er tegenaan. We beloven dat als we in Santiago zijn hun een kaart te sturen. En de prijs? Die is natuurlijk 60 euro!

Een eigen appartement in Hostens, 20 april 2018 (dag 19)

We fietsen lekker door en nemen onze eerste stop in Cadillac. Een mooi oud stadje. We doen inkopen voor eten en drinken koffie in de schaduw (het is om half elf al behoorlijk warm) op de trappen van de Mairie. Natuurlijk halen we ook een stempel. Het valt mij op dat de gemeente hier in Frankrijk nog veel handmatig doet. Zo wordt voor een uittreksel van het bevolkingsregister gewoon een kopie uit een oud boek gemaakt. Misschien dat daarom er zo vaak een Mairie open is (ook al is het dorp nog zo klein). Er hangen aan de muur leuke abstracte schilderijen. Dan gaan we weer verder. Het wordt hier vlakker door veel bosgebied. Onze overnachting is verrassend. We dachten bij een chambre d'hôte te komen. We vonden het al gek dat er geen ontbijt bij was. Als we aankomen, wordt alles duidelijk: we blijken een stacaravan te hebben op een manege annex paardrijnschool. Onze gastvrouw Valerie is goedlachs en spreekt behoorlijk Engels. Anja maakt een gezonde lekkere maaltijd klaar. We eten super lekker. We maken een plan voor de laatste drie dagen in Frankrijk: *Spanje here we come*.

Café gratuit en een behulpzame pastoor op weg naar Labouheyre, 21 april 2018 (dag 20)

Anja slaapt slecht. Ze is onzeker over het klimmen met de fiets op de Pyreneeën. Zijn die niet te hoog? Zijn de bergen niet te stijl? Anja neemt het woord *Klimmen* bij het fietsen namelijk nogal letterlijk en ziet zich al als een bergbeklimmer bezig. Wat Anja vergeet is dat we al best behoorlijk stukken met kleine klimmetjes te hebben gehad. Soms 900 meter in totaal op een dag. Het verschil met een berg is dat een klim van 15 minuten niet gevolgd wordt met een afdaling. Neen, je bent een paar uur achter elkaar bezig met klimmen.

We vertrekken van onze manege en nemen afscheid van onze buurman: het prachtige witte paard. Daarna is het weer eindeloos fietsen over asfaltwegen door het bos. Het is lekker vlak hier, dus voor we het weten is het half elf. We pauzeren in Pissos bij de plaatselijke tennisvereniging. De beheerster van de kantine vraagt Anja uit over onze plannen en biedt ons spontaan de koffie *gratuit* aan. We zien onderweg ook een poster van een Baskische zangeres, die de camino loopt en tussentijds muziek opneemt. Een voorproefje is hier te vinden: <http://www.anne-etchegoyen.com/>

We zijn al om half een bij onze bestemming. We drinken koffie en proberen voor de tigste-keer de overnachtingen te regelen rond de oversteek van de Pyreneeën. Dat luistert nauwkeurig omdat ik Anja een beetje wil ontzien: niet veel stijgen en niet te veel kilometers. Maar het lukt allemaal. Dinsdag overnachten we 20 kilometer voor Saint Jean Pied de Port in Ostabat. Dan fietsen we naar Saint Jean Pied de Port waar ons melden bij *Oficina del peregrino* (pelgrimsbureau) en daarna bij *Laposte* (postkantoor) voor het postpakket uit Nederland (de extra remblokken) en daarna verder fietsen naar Valcarlos. In Valcarlos zitten we al op 375 meter hoogte en doen we de volgende dag nog eens 600 meter klimmen. Dan verdelen we de klim in twee delen.

We overnachten vandaag in de plaatselijke pelgrimsgite. Toen we reserveerden zei de beheerster: *Ga naar de kerk en bel op. Dan kom ik je halen.* Maar als we bellen, neemt er niemand op. Wat te doen? Ik hoor gerommel in de kerk en ga kijken. Daar is de pastoor in de kerk bezig. Ik maak in mijn beste Frans duidelijk wat het probleem is en hij pakt zijn telefoon - zo'n middeleeuws geval - en gaat rondbellen. Binnen 5 minuten komt er een vrouw die ons duidelijk maakt dat we achter haar aan moeten fietsen.

Onze gite staat op een industrieterrein, naar is van alle gemakken voorzien. We kunnen onze fietsen in de gite zelf plaatsen, dus die staan ook weer veilig. Er is zelfs een *epicerie* in de buurt. We lekker chili en kikkererwten. En na heerlijk vers fruit. Wij kunnen er weer tegenaan.

Een zonnige zondag op weg naar Buglose, 22 april 2018 (dag 21)

Na een lekkere nachtrust willen we snel ontbijten. Maar dat loopt anders. In het open vriesvak is het blikje cola ontploft en de hele koelkast ligt bezaaid met cola. Dus eerst opruimen. We fietsen weg in mooi weer, zonder wind en het is nog steeds lekker vlak. We genieten daarvan, want straks wordt het wel anders.

Opnieuw gaan we door min of meer verlaten bosgebied. Het gekke is wel dat de weg behoorlijk breed is en af en toe raast er een auto keihard voorbij. Voor de rest is het op deze zondag erg rustig. We worden nog ingehaald door twee mannen op racefietsen die ook op weg zijn naar Santiago. Alleen zij doen het in kortere tijd dan wij. Ze rijden zonder bagage, omdat een van de partners met een auto de bagage vervoert. Ze rijden 180 kilometers per dag.

Later bij de pauze komt een wandelend echtpaar ons tegemoet. Zij zijn in Normandië gestart en ook op weg naar Santiago. We komen zo al aardig in de stemming.

We zijn veel vroeger dan verwacht op ons slaapadres daarom haalt Arie een paar doosjes uit de kartoncontainer en spitten we onze tassen nog een goed door: wat kunnen we missen en kan naar huis worden gestuurd? We trakteren onszelf en eten vandaag bij de chambre d'hôte. Dus dat wordt genieten.

Relaxed overnachten bij *Lily's chambres in Carresse*, 23 april 2018 (dag 22)

We vertrekken richting Dax. Daar gaan we ons pakketje met het teveel aan bagage terugsturen naar huis. Bij het postkantoor vraagt een jong Duits fietsers-stel - onderweg van Bordeaux naar Santiago – ons de weg om uit Dax te komen. De Duitse man komt wat chaotisch over, maar doet zo'n reis al voor de zesde keer. Maar het meisje voor de eerste keer. Ze hebben geen kaart, boekje of GPS. Het meisje zegt, nu ze net twee dagen onderweg is: *Next time we should be better equipped like you*. Dat is toch een verholen kritiek op haar reisgenoot en ik vraag mij af, wanneer de eerste ruzie tijdens de reis ontstaat

In Dax bezoeken we ook de kathedraal https://en.m.wikipedia.org/wiki/Roman_Catholic_Diocese_of_Aire_and_Dax. We scoren daar twee mooie stempels van de pastoor en eten onze lunch op. Daar ontmoeten we een Frans echtpaar dat enthousiast vraagt wat we aan het doen zijn. We maken een foto en stappen weer op de fiets. Na Dax is het afgelopen met het vlakke land. Er zijn weer heuvels te overwinnen.

We slapen vandaag bij *Lily's chambres* in Carresse. Het is een soort uitgebreide kroeg waar ook kamers te huur zijn. Vandaag is de zaak dicht en de moeder van Lily werkt in de tuin en veegt het terras. Lily is bezig met haar hobby: paardrijden. Maar ze komt er snel aan en leidt ons naar de slaapruijnte. Het is een super gezellige ruimte met een goede douche, een keuken. Dus we kunnen weer zelf wat te eten maken. Ook hier houdt men van kunst: in de leefruimte/huiskamer hangt een kleurig schilderij (geschilderd op een plastic dekzeil) aan de muur. Het is een huis met atmosfeer. De eigenares Lily is een charmante jonge vrouw met lang haar. Ze is erg gastvrij: *Feel yourself as at home*. Ze is oprecht verbaasd om ons te zien: ze heeft geen weet van onze reservering. En als ik zeg dat we betaald hebben, zegt ze *Oh, you have payed*. Soms werkt bookin.com niet helemaal vlekkeloos, maar het gaat weer goed. Het grappige is dat de chambre d'hôte van gisteren (althoewel een heel aardige vrouw) veel duurder was en dat de kamer veel minder verzorgd was.

<https://m.facebook.com/pages/Auberge-Camy/672261292836091>.

Pyreneeën komen serieus dichtbij Ostabat, 24 april 2018 (dag 23)

We fietsen 's morgens vroeg weer weg, maar na één kilometer is er een serieuze barrière: brug afgesloten. We moeten omfietsen en drinken koffie in Saint Paleis. Daarna komen we in duidelijk heuvelachtiger terrein, maar we fietsen lekker. Het weer werkt ook mee. Zonnig, maar niet te warm. We komen rond één uur al in onze slaappleaats aan: Ostabat. Het plaatsje is veel mooier dan in mijn herinnering van mijn wandeltocht van vorig jaar. De aanlooproute vorig is namelijk veel armoediger dan de aanfietsroute. We bezoeken ook de kerk: een prachtig exemplaar. Via-via hebben we in Ostabat het pension *Amaximia* gereserveerd. Toen Anja over de telefoon naar haar adres vroeg, antwoordde ze *Ostabat is petite*. Ja, in Frankrijk doen ze aan vaagheid bij adressen. De eigenaresse had gelijk: het vinden van het pension is geen probleem in dit gehucht. We overnachten dus demi-pension bij *Amaximia*. Waar we door een vriendelijke vrouw bij aankomst direct iets te drinken krijgen.

Het is lekker stil hier in dit kleine dorp: er wonen zo'n 200 mensen. Af en toe horen we een koe loeien, maar dat is zo ongeveer het meest spectaculaire geluid.

We ontmoeten op ons slaapadres Jan, een wandelaar uit België die in Bergerac is begonnen. Jan is een enthousiaste gepensioneerd leraar Engels. Hij heeft al tien dodenmarsen gelopen (100 kilometer wandelen in 24 uur). Jan is ook sportief op de fiets. Enige nadeel is dat als hij praat, hij bijna niet te stoppen is. Ook komen we twee Duitse vrouwen tegen van rond de zestig. Ze lopen elk jaar een of twee weken, richting Santiago. We eten samen met Jan en een vriendelijke Fransman die de communicatie wel zoekt, maar het blijft lastig. De Fransman spreekt namelijk alleen zijn eigen taal. Jan is veel aan het woord. Het avondeten wordt gemaakt en opgediend door een Baskische man compleet met alpinopet. Ik neem hem graag op de foto.

Tweede deel: minder kilometers maar meer klimmen

DAG	DATUM	START	EIND	AFSTAND TOTAAL km	DAGAFSTAND km	KLIMMEN TOTAAL m	DAG KLIM m
<i>LA VILLE-AUX-DAMES/TOURS - SAINT JEAN PIED DE PORT/VALCARLOS</i>							
13	14-apr-18	La Ville-aux-Dames	Saint Maure de Toeraine	51	51	292	292
14	15-apr-18	Saint Maure de Toeraine	Potier	134	83	670	378
15	16-apr-18	Potier	Charroux	196	62	1.122	452
16	17-apr-18	Charroux	Angoulême	274	78	2.029	907
17	18-apr-18	Angoulême	Lemonie Les Essards	339	65	2.880	851
18	19-apr-18	Lemonie Les Essards	Branne	408	69	3.498	618
19	20-apr-18	Branne	Hostens	475	67	3.987	489
20	21-apr-18	Hostens	Labouheyre	528	53	4.150	163
21	22-apr-18	Labouheyre	Buglose	591	63	4.334	184
22	23-apr-18	Buglose	Carresse	647	56	4.664	330
23	24-apr-18	Carresse	Ostabat	693	46	5.246	582
24	25-apr-18	Ostabat	Saint Jean Pied de Port	716		5.602	
		Saint Jean Pied de Port	Valcarlos (SP)	13	36	269	625
<i>Gemiddeld</i>					<i>61</i>		<i>489</i>

Het derde deel van de tocht van Valcarlos naar Santiago de Compostella

Eindelijk klaar met Frankrijk, het eerste stukje Pyreneeën en op naar Valcarlos, 25 april 2018 (dag 24)

Anja is gespannen door het vooruitzicht om de Pyreneeën over te gaan *Haal ik het wel?*, denkt Anja. Inmiddels weet ik wel zeker dat Anja het gaat halen. Anja vraagt mij maar niet teveel te vertellen. Van de zenuwen rent Anja tijdens het ontbijt een paar keer naar het toilet. We vertrekken met motregen en in de mist. Het dorp Saint Jean Pied de Port ligt net voor de Pyreneeën: daar zijn we rond een uur of tien. Als we Saint Jean Pied de Port bereiken schieten de emoties door mijn keel. Het heeft denk ik te maken met de herinnering van mijn bijzondere voetreis vorig jaar. Dat voelde destijds als een enorme overwinning om heel Frankrijk van Noord tot Zuid lopend te hebben afgelegd en dat ik nu verlost was van de Franse taal. Maar ook doordat Anja en ik nu fietsend al zo ver zijn gevorderd zijn, richting Santiago.

We gaan naar het *Oficina del peregrino* (pelgrimsbureau) en krijgen daar de laatste gegevens over de pas en de albergues. Daarna kijken we of de door Joost *Poste restante* gestuurde remblokjes zijn aangekomen bij *Laposte* (postkantoor). En ja hoor: het pakketje ligt er! Joepie. Vervolgens doen we

inkopen voor het avondeten. Dan is het omhoog fietsen om het eerste stuk van de Pyreneeën in te fietsen. Het valt eigenlijk wel mee en we zijn rap in Valcarlos. In Valcarlos vragen we bij een *supermercado* (supermarkt) waar de gite is. Want ook hier houden ze van vaagheid. Je krijgt een naam van de gite, maar een adres is nergens voor nodig. De gite *Albergue Turistico* is super met een mooi uitzicht op een Pyreneeënhelling. Ondanks het sombere weer is de ontvangstruimte gezellig licht. We zijn de enige gebruikers van de groepsaccommodatie. Enerzijds wat ongezellig maar anderzijds is de privacy wel prettig.

Nu echt de Pyreneeën over en naar Zabaldika, 26 april 2018 (dag 25)

We beginnen in Valcarlos om acht uur. Er hangt nog steeds mist en we doen onze regenkleding aan. De mist hangt als een deken van watten over de bergen heen. Het is een bijzonder gezicht. Het klimmen gaat goed en best snel. Maar het is de eerste keer dat we uren achter elkaar klimmen. We stoppen regelmatig voor water en wat te eten. Maar na een uur of twee heeft Anja het helemaal gehad met klimmen: *Komt er nog een eind aan?*. Ook voor mij is het moeilijk. Ik zet mijn verstand op nul en zeg: *Als we er zijn, zijn we er!*

Een fietser heeft een andere route over de Pyreneeën dan een wandelaar. De wandelroute gaat over een hogere pas, over open terrein en geeft mooie vergezichten. De fietsroute gaat over een weg door bebost gebied. En je moet steeds op het verkeer letten. Na een paar uur bereiken we de Ibaneta-pas op 1059 meter hoogte. Een moment met emotie: we hebben het gehaald en voelt als een echte overwinning. Het kost zweet, frustratie en tranen maar we halen de top.

Het is inmiddels koud en het waait: we doen extra kleding aan. Anderhalve kilometer verder ligt het klooster Roncesvalles. In Roncesvalles halen we een mooie stempel en drinken we koffie om op te warmen. Daarna is het lekker afglijden naar lager gelegen gebied. Het weer wordt beter en beter en we doen

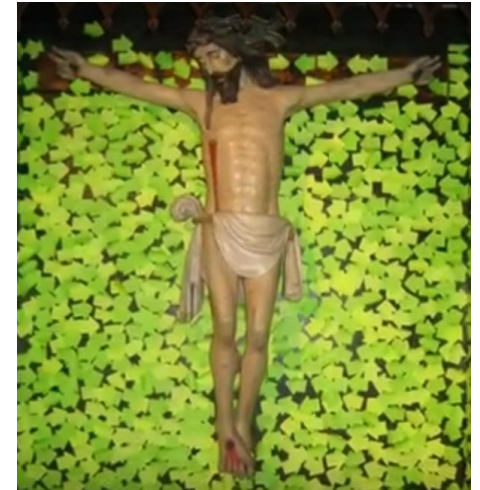
steeds meer kleren uit. We hebben geen slaapplek gereserveerd maar willen graag slapen in Zabaldika. Het is een spirituele albergue, waar ik vorig jaar ook geweest ben. Met goed eten, goed gezelschap en lekker slapen. Gelukkig is er een slaapplek voor ons. We hebben een slaapplek met slechts twee andere pelgrims. We douchen en gaan lekker in de zon zitten in de tuin bij het kerkje.

Om zes uur 's avonds doet een non, het kerkje bij de albergue open. En de zuster geeft ons een tekst over Pelgrims. Ook mogen we een wens opschrijven en die op een post-it plakken rondom het kruis van Jezus. We doen een wens voor onze kinderen.

We eten lekker aangemaakte sla, stukjes worst, rijst en een rode saus. Er staat ook een fles rode wijn op tafel. Er is een zoet nagerecht. Na afloop helpen we samen de boel opruimen. De afwasmachine is alleen niet berekend op dertig mensen. Daarna is er een spirituele bijeenkomst in het kerkje onder leiding van de non, die eerder bij de kerk was. We zitten op het balkon van de kerk, waar anders het koor zingt. Omdat het in een kerk altijd koel is, heeft de zuster Fleece dekens neergelegd en het wordt langzaam schemerig. De sfeer is heel bijzonder. We luisteren naar een mooi religieus lied. En bijna iedereen vertelt haar of zijn ervaringen of redenen om de Camino te wandelen of te fietsen. De zuster vertaalt dan wat gezegd wordt in het Engels, Spaans of Italiaans. Ja, die nonnen van tegenwoordig spreken hun talen.

De volgende ochtend wordt ik niet gewekt door de wekker, maar door de Spaanse muziek die de hospitalero's hebben opgezet. We ontbijten sober. Maar wel gezellig. We nemen hartelijk afscheid van iedereen en stappen op de fiets richting Pamplona.

The who in Estella, 25 april 2018 (dag 26)

Als we Pamplona in fietsen hebben we, door het karige ontbijt, al weer honger. Tijd voor een tweede ontbijt. Dat doen we in een mooi ruim opgezet park in het centrum. We hebben weer heel wat te klimmen, want de route via Pamplona betekent twee extra klimmen van 100 en 200 meter. Anja heeft het gehad met het klimmen, en de sfeer daalt onder het nulpunt. Maar al snel hebben we weer zin in alles.

We overnachten in Estelle bij de *albergue parossial Sam Miguel*. Het is een kleinschalige albergue met veel gezelligheid. Koffie en thee staan steeds klaar. Iedereen is druk bezig om zich te verzorgen, wasjes te doen etc. De gastheer kijkt naar Anja en denkt die verdient en beneden-bed. Hij zegt *All the downbeds are occupied, but I wil ask or one of the young girls wil change to a topbed*. En ja hoor, een Koreaans meisje biedt Anja haar lage bed aan en ik kan op het bovenbed van Anja slapen. Dat is nog eens aardig. Het Koreaans meisje is trouwens helemaal blij met de toenaderingspogingen van Noord- en Zuid Korea.

Op dat ogenblik is er, voor het eerst in jaren, sprake van enige toenadering tussen de beide landen. Ze snapt wel dat je niet zomaar één land wordt, maar er is nu enig perspectief en hoop voor de toekomst. Later gaat een Amerikaans meisje buiten op het terras in de zon gitaar spelen. We horen een popnummer van *The Who*. Grappig dat muziek van 50 jaar geleden nu vertolkt wordt door een jong meisje dat half zo oud is. Van sommige popmuziek is de houdbaarheidsdatum nog lang niet verstreken.

Onze burens in de slaapzaal zijn een Italiaans stelletje van circa 40 jaar. Ze hebben veel ruimte nodig en stallen alle bagage ruim om zich neer en de man die lang en breed gebouwd is, staat vaak dichterbij ons stapelbed dan bij zijn eigen stapelbed. Ook nemen ze geen deel aan het sociaal verkeer tussen de pelgrims.

De nacht is rustig, weinig harde zaaggeluiden. Maar om vijf uur in de ochtend gaat de eerste wandelaar zich klaar maken voor de dag. Het ontbijt is gezellig. De hospitaleros (Hans en Cathy), die speciaal uit Canada twee weken vrijwilligerswerk doen in deze albergue, zorgen voor koffie, thee en wentelteefjes. Lekker. Daarna nemen uitgebreid afscheid van het Koreaanse meisje en stappen weer op de fiets.

Op de verjaardag van Guus op weg naar Navarrete, 28 april 2018 (dag 27)

Natuurlijk bellen we met Guus: hij is 23 jaar geworden. Dan gaan we op pad. Na Estelle moeten we direct klimmen. Iets wat we die dag regelmatig doen. We lunchen op een top van een heuvel met een mooi uitzicht. Daarna gaat het beter. We komen aan in Logrono en drinken koffie op een grote winkelboulevard. Daarna gaan we door naar Navarre. Onderweg blijf ik mij verbazen over de mooie bergen en de vergezichten.

We gaan naar de albergue en kiezen een *luxe* slaapkamer. Luxe betekent een echt laken (geen disposable laken), een fijne deken en een soort gordijntje voor je stapelbed. En in deze luxe kamer slapen we met slechts vier andere mensen. Het leuke is dat deze vier, Vic, Greg, Matt en Clair, uit Sydney/Australië komen. We hebben dus gespreksstof genoeg. Ze wonen in de buurt Bondi Beach. Voordat we eten leert Anja een nieuw kaartspel: president/vicepresident en skum/viceskum. Daarna eten we met zijn alles pasta met sla in de albergue.

We bezoeken ook de prachtige kerk in het dorp. Er staat ook een wereldkaart om met de pelgrims over de hele wereld. We slapen heerlijk van negen uur tot de volgende ochtend zes uur.

Naar mega albergue in Santo Domingo de Calzade, 29 april 2018 (dag 28)

Vandaag heb ik geen idee welke dag het van de week is! Dat is grappig, dan ben je echt uit het gewone leven gestapt. Het is een dag van weinig kilometers maar behoorlijk klimmen. Anja vindt dat lastig. Het is vooral een dagje van stug doorfietsen. Het weer is helemaal niet Spaans. Het lijkt wel op het Nederlandse weer. Het is koud, er dreigt regen, we zien een bliksemschicht in de bergen en er valt zelfs hagel.

We slapen in een albergue voor 200 Pelgrims. Het is grappig om te zien hoe dat in zijn werk gaat. Er is een soort huiskamer met een vide rondom. Op de vide zijn de douches. Er is ook een keuken dus we kunnen gezond eten. Als we in een rij staan om in te schrijven is er een brutale Amerikaanse vrouw die voor wil gaan. Maar ja, iedereen is moe: dus we zeggen er iets van. De vrouw is *Not amused* en sputtert nog wat tegen. Later blijkt ze ook hard te kunnen snurken op het bed boven Anja. We, beter gezegd Anja, maakt lekker spaghetti met saus, komkommer en tomaat en een Griekse yoghurt. Het smaakt heerlijk en is nog gezond ook. Er is wel een *gevecht* in de keuken om de acht kookpitten, maar alles komt goed.

We ontmoeten ook een aardige Amerikaanse jongen van en jaar of 25 die op reis is in Europa. Hij reist al een tijdje met zijn vriend en is een soort artiest die geld probeert te verdienen daarmee. Hij maakt mooie portretten van mensen op een soort briefkaart. En die briefkaarten doet hij geregeld op de brievenbus aan zijn *subscribers*. Creatieve ondernemende jongen.

Naar *The middle of nowhere* in San Juan de Ortega, 30 april 2018 (dag 29)

Vandaag worden we om half vijf in de nacht gewekt door vroege Pelgrims. We blijven nog even liggen maar tegen zessen gaan wij ook eruit. We ontbijten en gaan al om half acht op pad. Daarom hebben we om elf uur al bijna ons geplande doel van de dag behaald. Dus fietsen we nog wat verder naar San Juan de Ortega.

Het is een dag van kou (8 graden maximaal), veel klimmen, mooie luchten en veel tegenwind. Maar ook met veel frustratie van Anja. Maar natuurlijk lukt het wel: op tijd rusten, eten en drinken doet wonderen. En gelukkig is er plaats in de albergue van dit dorp. *Dorp* is een beetje overdreven titel omdat er eigenlijk alleen een kerk, kroeg en albergue is. We kunnen gelukkig mee-eten en Anja *regelt* een goede slaapplek op een ruime slaapplek.

Onderweg rijden we vooral op rustige bergweggetjes. Het is koud, dus ik heb twee broeken aan, een shirt met lange mouwen, een warme fleecetrui en een regenjas. Aan het einde van de rit hagelt het en gaat het zelfs regenen: tijd voor een derde broek (regenbroek).

Nadat Anja zich heeft opgeknapt gaat ze naar de eetzaal bij de allesbrander zitten en kletst met een paar meiden. Vooral het Finse en het Zwitserse meisje zijn erg aardig. We eten mee in de albergue, want naast een cafeetje en een kerk is er hier niets. We zitten hier echt *In the middle of nowhere*.

Ik ga naar de pelgrimsmis inclusief Pelgrims benediction. Het eten in de albergue is meer dan toereikend (meestal is zo'n menu een beetje aan de krappe kant voor Arie zijn maag). We eten samen met Melanie, waar Anja vanmiddag mee heeft gekletst. Ze is een jaar of 25 en een sociaal werkster. Een knap meisje met keurig gekleurde nagels. Door de Camino te doen wil ze nagaan hoe het is om alleen te reizen. Nou ja, alleen.... Melanie vindt het eigenlijk te druk op de Camino. En ze komt te weinig toe aan haar tweede wens: zichzelf ontdekken.

Na het eten, drinken we koffie in het café. Daarna is het vroeg slapen. Het is super koud in de slaapplek.

Koreans eten in Castrojeriz, 1 mei 2018 (dag 30)

We gaan er uit om zes uur. Helaas is de eetzaal op slot en kunnen we niet ontbijten en ook het café is dicht. Daarom zitten we al om zeven uur op de fiets. Het is stervenskoud: het vriest! Mijn vingers zijn ijs en ijskoud. Ik gebruik mijn tweede paar sokken als handschoenen. Anja gebruikt een handdoek over het stuur als handbescherming. De weg naar de stad Burgos is vlak en er is geen wind. Na anderhalf uur zitten we te ontbijten in de buurt van de kathedraal van Burgos: heerlijk! We zijn blij dat er een broodzaak open is op deze feestdag van de arbeid!

Daarna fietsen we door. Vandaag hebben we nog twee klimmetjes te doen. Anja zegt dat haar lijf onvoldoende herstelt van het klimmen. Onderweg drinken we koffie met verse jus d'orange. Dat smaakt super. Op de een na laatste top nemen we nog een yoghurt en een banaan. Daarna op voor het laatste stuk.

We overnachten in een de nette albergue Orion. De Spaanse eigenaar en zijn Koreaanse vrouw hebben elkaar vier jaar geleden ontmoet tijdens de Camino. Het diner is ook Koreaans geïnspireerd. We eten *Bimbap*. Dat is een bakje met rijst en allerlei gerechten erop. Daarnaast nog een bakje met een soort soep, een bakje met saus en een gebakken ei. Onze Koreaanse gastvrouw adviseert alles bij elkaar te doen, te roeren en dan op te eten: dat smaakt het best. Het is haast zonde van het mooi opgemaakte gerecht, maar we doen het op die manier en het smaakt ook echt super. We nemen geen risico en kiezen voor het gemak ook voor ontbijt.

We wassen onze kleren een keer in een wasmachine. En drogen alles lekker in de zon. De temperatuur is laag, maar de zon doet goed zijn best.

We eten met een Ierse jongen en Amerikaanse vrouw. De Ierse jongen is een beetje alternatief: hij doet yoga en werkt niet. Hij is goedlachs, heeft een baard met lang haar in een staart. De Amerikaanse vrouw is kindergarten-teacher en doet ook aan yoga. Kortom spraakwater genoeg. Aan de andere kant van de tafel zit een stel van rond de 50 uit Slowakije: Garin en Franca. Zij doen de camino uit dankbaarheid voor hun 30 jarige huwelijk en uit spiritueel oogpunt. Ze zijn alleen te fanatiek. Ze dachten wel 40 kilometer te kunnen lopen op een dag. Alleen dat blijkt voor Garin een brug te ver. Ze nemen een rustdag.

Lange rechte vlakke wegen naar Moratinos en we zijn ineens lid van een *Bike-team*, 2 mei 2018 (dag 31)

Vandaag een route-technisch saaie weg: lange rechte stukken. Wel leuk is dat we nu bijna dezelfde route fietsen als de wandelaars lopen. Dus we roepen om de haverklap *ola* en *buen camino* als groet naar elkaar. We doen ook de weg met 18 kilometer niks. Voor wandelaars (met een zware rugzak) is dat vier uur wandelen en is dat een beruchte weg. Dat betekent namelijk een weg zonder dorpjes, zonder huizen, zonder watertappunten: kortom gevuld met niks. Voor een behoorlijk deel bestaat de weg uit een grindweg met gaten. Op deze weg ontmoeten we de Nederlandse Titia die met een onderweg ontmoette Australische vrouw loopt. Het is leuk om na weken weer even Nederlands te spreken.

Het traject is dus vlak. Dus ik denk: we kunnen wel wat extra kilometers maken. Anja vindt dat het wel wat minder kan. Ja, het is heel anders reizen & sporten met je partner dan met een sportmaatje. Je kent elkaar te goed.

De albergue die we op het oog hebben is vol. Dus doorfietsen naar het volgende dorp. Daar is de albergue eigenlijk ook vol, maar we mogen in een aparte zaal. Weliswaar is er geen licht en moeten we, voor de douche en toilet, de buitentrapp naar beneden nemen, maar we zijn blij dat we onder dak zijn. Bovendien hebben we de hele ruimte, van acht bij acht meter, helemaal voor ons zelf en hebben we een soort eigen terras op de eerste verdieping met een mooi uitzicht over de heuvels.

We gaan douchen en daarna maken wat afspraken. We gaan het rustiger aan doen vanaf nu en boeken de thuisreis voor over twee weken. We gaan deze fietsreis stoppen in Santiago en gaan niet nog verder naar Finesterra. Want dat betekent nog een paar dagen extra met veel klimmen. Alles kan, maar we beslissen dat het zo goed is. We nemen een vliegtuig naar Brussel en vandaar nemen we de trein naar huis. Ons gesprek en de duidelijkheid over en weer geeft ruimte voor toenadering en de sfeer is als we slapen gaan weer prima.

Het is duidelijk dat Anja sportief is, maar ze is meer gericht op kracht en minder op duursport. En duursport heb je nodig bij lange afstand wandelen, fietsen en vooral met klimmen met de fiets bij bergen. Anja gaat zich thuis op de sportschool meer richten op het verder versterken van het duurvermogen. Want alles bij elkaar genomen vindt Anja zo'n fietsreis als dit toch leuk om te doen.

Het avondeten is lekker. Pasta als vooraf met een klein beetje vlees en kaas. Eerst vrees ik dat de pasta de hoofdmaaltijd is. Maar dat valt mee. Daarna er een smakelijke dikke plak ham met salade. Ook is er wijn. De hospitalero en de eigenaar maakt een hele show van het diner.

Alleen de koffie is niet je dat, dus daarom halen we een tweede kop bij de andere albergue. Dat blijkt een albergue waar ik vorig jaar een *second breakfast* heb gehaald. We raken daar aan de praat met een gezellige Ier die ons voorstelt aan Anna uit Minnesota. Zij heeft vorig jaar de camino gelopen en is *In love with the Camino*. Daarom loopt ze hem dit jaar weer. Hoewel lopen..... Anna heeft een goedkope fiets op de kop getikt en wil nu een paar dagen fietsen. De 51-jarige vrouw zegt *Now I am part of the bike-team* en gaat enthousiast op de foto.

Het ochtend uitzicht vanaf ons terras in albergue is super mooi. En voordat we vertrekken nemen we afscheid van onze Italiaanse hospitalero. Als ik haar omhels, maakt ze duidelijk dat ik het anders moet doen *Hart to hart*.

Op de koffie bij Elvis en naar Mansilla de las Mulas, 3 mei 2018 (dag 32)

Vandaag doen we het rustig aan. We slapen uit tot wel half acht en ontbijten in de albergue. Hoewel ontbijten.... Het ontbijt in Spanje is nog kariger als in Frankrijk. Daarop kun je geen twee uur fietsen. We kopen daarom voedsel en gaan lekker in Sahagun op een plein in de zon een *second breakfast* nemen. Onderweg komen we voor de tigste keer een man met step tegen. Het is een verlegen Oost-Europese man van rond de 35 jaar. We nemen elkaar op de foto.

Later maken we ook kennis met een man uit Zuid-Afrika. Hij is ernstig ziek maar loopt de camino vanaf Saint Jean Pied de Port. Zijn onderweg opgelopen reismaatjes hebben in Sahagun de trein naar Leon genomen. Hij vindt het maar watjes ☺.

Later drinken we koffie in een café dat is geïnspireerd door Elvis Presley. Het is binnen en buiten grappig geschilderd café met een vriendelijke barman. Iedereen mag een spreuk of zo zetten op de binnenmuren. Als we iets bestellen zet de barman keihard Spaanse/Mexicaanse muziek aan: die houdt van sfeer.

We overnachten in Mansilla de las Mulas. De eerste albergue is vol, maar gelukkig is de gemeentelijke albergue nog niet *Completo*. Voor vijf euro de man hebben we een bed, douche en kunnen we zelf een maaltijd maken in de keuken.

Leon bezoeken, 4 mei 2018 (dag 33)

We ontmoeten 's morgens in de albergue een medefietster: de Spaanse Elia. Zij woont in Barcelona en is net als ons bezig met haar eerste lange fietstocht. Zij is gestart in de stad logrono en wil over één week in Santiago zijn. Dat gaat deze sportieve mooie meid vast lukken. We maken foto's van elkaar. Voor fietsers is het namelijk een soort van speciaal als je niet-wandelaars – zoals fietsers – ontmoet. Elia is ijdel en doet voor de foto snel de zonnebril af.

We doen het vandaag ook rustig aan. We slapen uit tot half acht en ontbijten lekker in de keuken. Verse aardbeien, ei en drinken thee en koffie. Het weer is lekker zonnig maar, met een temperatuur van vier graden boven nul, behoorlijk koud. Na twee uur zijn we al op onze bestemming van die dag. We gaan lekker koffie met verse jus d'orange buiten in de zon drinken bij McDonalds. We zijn om half een bij onze keurig nette albergue *Check in Leon*. Ik controleer de spanning van onze fietsbanden, want de komende dagen worden zwaardere (klim) fietsdagen.

Na de lunch slenteren we lekker door de stad. Natuurlijk drinken we koffie in de zon. 's Avonds maakt Anja een lekkere rijstmaaltijd.

We ontmoeten ook een meisje uit Australië die in een dorpje bij de *Northern beaches* van Sydney woont. Ze wil, ondanks haar jonge leeftijd (18 jaar), een heel jaar alleen reizen: ze heeft er inmiddels vier maanden reizen opzitten. Ze heeft zelf voor haar reis gespaard. Deze pittige jonge dame komt er wel.

←Een poster onderweg: reclame voor vespa

Het laatste vlakke stuk naar Santa Catalina de Somoza, 5 mei 2018 (dag 34)

Vannacht hebben we goed geslapen. Hoewel met een onderbreking tussen 1:00 en 2:00. Toen kwamen een paar niet-pelgrims terug van een avondje uit. Ze maakten kabaal en deden veel licht aan. Bij vertrek uit de albergue in de ochtend is het koud en zonnig. Het is rustig op de weg, we fietsen ons warm en al gauw kunnen we kleding uittrekken. Het is super fietsweer. We komen door Astorga, een mooi oud stadje. Anja koopt bij de reizende bakker (de bakker komt hier met een auto aan de deur) vers brood. We zien, doordat de sluierbewolking weggaat en de zon steeds feller schijnt, steeds duidelijker de sneeuw in de bergen.

We slapen in albergue San Blas We zien ook twee Duitse dames in een taxi arriveren. Rugzakken uit de bagageruimte van de taxi en daarna snel aan de wijn. 's Avonds eten we daar het pelgrimsmenu.

Na afloop lopen we het hele dorp door, een wandeling van wel 5 minuten. Daarna zitten we een tijdje op een bankje in de zon met zicht op de bergen die inmiddels omgeven zijn met sluierbewolking. Het is heerlijk stil. Dit is genieten.

Een albergue met een prachtig gezicht over de bergen, 6 mei 2018 (dag 35)

Vandaag hebben we slecht geslapen. Niet omdat andere Pelgrims hard snurken of omdat zij veel licht maakten of omdat zij vroeg opstonden. Neen, het waren juist heel prettige kamergenoten. Het probleem was het kraken van de houten bedden die bij elke beweging piepende geluiden maakten en de matrassen die in een kuil lagen. Om half zeven zijn wij samen met de Duitse vrouwen de laatsten

die nog in de slaapkamer zijn. We combineren het Spaanse ontbijt met ons eigen ontbijt. Dan zijn we klaar voor de grote klim. Vandaag gaan we zo'n 600 meter klimmen naar Cruz de Ferro. Anja is nerveus en moet een paar extra naar het toilet. Om half acht zitten we op de fiets. We

verbazen ons keer op keer op de prachtige vergezichten. Mooie bergtoppen met sneeuw erop. Als je denkt de perfecte foto te hebben gemaakt, stop ik 100 meter verder weer voor de volgende nog mooiere vergezicht.

We bereiken om elf uur Cruz de Ferro. Volgens het ritueel laten pelgrims een van huis meegenomen steentje achter. En dat symboliseert dan iets wat je in het leven ook achter je wilt laten. Het klimmen gaat ons vandaag gemakkelijker af dan gedacht. Het is een klim vergelijkbaar met de Pyreneeën, maar de inspanning valt erg mee. Nu zijn de omstandigheden ook super: het is heerlijk stil en er is nauwelijks verkeer waar je op moet letten, de vergezichten zijn super en het weer is prima want het is koel met een zonnetje.

Daarna dalen we af naar El Acebo. Daar besluiten we te overnachten bij albergue La casa de Peregrino. Eerst willen we doorfietsen, want het ziet er nogal duur uit en denken dat het een prijzig hotel is. Ook omdat het uitzicht over de met sneeuw bedekte bergtoppen, echt super is. Maar het blijkt gewoon een nette albergue te zijn.

We komen onderweg ook Anneke (uit Den Haag) en Katja (uit Duitsland). Anneke is begonnen in Orthez, maar twijfelt door kiesproblemen om verder te gaan.

Ook ontmoeten we de fietsers Sietse (vader) en Aagje (dochter). Met zulke namen kom je natuurlijk uit Friesland. Ze zijn half april in Tours begonnen. Erg vriendelijke en bescheiden mensen.

Als we op het terras zitten, kijken we naar onze laatste anderhalve week in Spanje. We boeken een hotelletje voor de laatste drie nachten in Santiago. Daarna maken we een plan waar we de komende dagen gaan overnachten. We maken minder grote fietsafstanden en gaan meer uitgebreid stadjes bekijken. Dat zien we dan als overgang naar het 'gewone' leven.

Oh ja, ook grappig maar pijnlijk: Anja slaapt bij een stapelbed altijd onderaan. Maar ze stoot duizend keer aan het bed van haar bovenbuurman ☹.

Gisteravond hebben we een prachtige zonsondergang gezien. De zon verdween langzaam maar zeker achter de bergen. En vanochtend het omgekeerde. Ik zie het zonlicht de donkere bergvlakken langzaam steeds meer lichter maken.

We zien hier vaak ooievaarsnesten op een kerk. Hier geen palen, zoals in Nederland, om ooievaars te verleiden hun nest te bouwen. De ooievaars in Spanje kiezen gewoon zelf een mooi punt op een kerk.

Bij het weggaan spreken we Hella uit Denemarken: een leuke spontane vrouw van een jaar of 45. Ze doet de Camino omdat ze tussen twee banen zit en niet goed weet hoe het verder moet met haar huwelijk.

Alleen leuke mensen?

Gisteravond en vanmorgen hebben een staaltje gezien van mensen die luidruchtig zijn en blijven. Het is logisch dat je bij groepsaccommodatie enige overlast van elkaar ervaart. Maar iedereen zou de overlast tot een minimum moeten beperken. Dus als anderen proberen te slapen, zo snel mogelijk in bed komen met zo min mogelijk geluid. Maar dit stelletje 4re_@)€#&y53t kent deze ongeschreven regel niet en kletst lekker en hard door als alle licht uit is in de slaapkamer. En 's morgens pakken ze de draad weer op. Of er nu nog mensen rustig liggen te slapen of niet. Snel vergeten deze vervelende mensen.

Een rustdag en op pad naar Ponferrada, 7 mei 2018 (dag 36)

Het is een heel relaxte morgen. Na ons ontbijt drinken we *café con leche* op het terras in de vroege ochtendzon met uitzicht op de bergen. Daarna dalen we verder met de fietsen af en lunchen we in een park in Ponferrada. En dan kunnen we naar onze slaapplek. Midden in het stadje staat de albergue San Nicolas de Flue: een grote albergue waar 140 Pelgrims kunnen overnachten (www.sannicolasdeflue.com).

We hebben een vierpersoonskamer die we delen met een vriendelijk stel uit Italië. Ze zijn bescheiden, aardig en super rustig. Dus voor het eerst in dagen slapen we heerlijk.

's Avonds maakt Anja in de gemeenschappelijke keuken een heerlijke rijstmaaltijd met verse groenten. We eten, omdat het lekker weer is, buiten op het terras. Dan ga ik naar de kerk en daarna is het bedtijd.

De volgende ochtend doen we het rustig aan en ontbijten op het terras. Tegen achten gaat Maria, een van de hospitaleros, met een bel langs de kamers. Dit als teken dat iedereen zijn spullen moet verwijderen: de albergue wordt schoongemaakt voor de nieuwe gasten.

Goed gezelschap in Villafranca del Bierzo, 8 mei 2018 (dag 37)

Onderweg komen we twee Nederlandse fietsers tegen: Hans en zijn partner. We fietsen samen een half uurtje op en drinken koffie. Ze zijn enthousiaste fietsers en hebben al fietsend veel van Europa gezien. Grappig is dat wij – qua overnachten – het meer losjes aanpakken dan dit ervaren fietsersstel. Hans reserveert vaak en overnacht meestal in gewone hotels. Wij reserveren in Spanje niet meer en slapen alleen in de albergues (groepsaccomodatie). Deze zestigers werken nog en hebben daarom slechts drie weken om te fietsen en zijn gestart in Pamplona. Na de koffie fietsen ze zonder ons verder, want ze willen sneller fietsen dan wij en vandaag de top van de berg O Cebreiro bereiken.

Wij overnachten in albergue de la Piero. We hebben niet gereserveerd en kunnen daarom alleen een tweepersoonskamer krijgen voor een 50% hogere prijs. Maar dat vinden we helemaal niet erg: heerlijk de privacy en onder gestreken lakens slapen!

Als we op een terras zitten te wachten, totdat na de siësta de supermarkt weer open gaat, komen we Katja weer tegen. We kletsen gezellig bij.

's Avonds bij het eten, schuiven de Canadese Dalia en de Françaises Nicole en Jacky aan. We krijgen spontaan wijn aangeboden. Met de vertaalkunsten van stewardess Dalia kletsen we tijdens het eten met elkaar.

De albergue is gebouwd tegen de helling van een berg. Op een aantal plaatsen, komt de natuurstenen berg het huis binnen. Mooi die versmelting van natuur en het door de mens gemaakte.

Klimmen naar de top O Cebreiro en een kink in de kabel in Gouda, 9 mei 2018 (dag 38)

Vandaag op weg naar O Cebreiro: de top ligt op 1.300 meter en we starten op 500 meter. Dat betekent een klim van een kilometer of 40. Het weer is vriendelijk en warmt langzaam op. We zien verschillende fietsers en bijna allemaal hebben ze hun bagage met een bagageservice gestuurd: stelletje mietjes ☺. We fietsen stug omhoog en halen zelfs de Duitse fietser in die zonder bagage fietst. Dat geeft ons nieuwe moed.

Om twaalf uur zit Anja er doorheen. We kopen bij de supermercado een paar yoghurtjes en eten wat fruit. We zitten op een bank voor de supermercado. Daar zit ook een oude man met zijn dochter en kleinzoon. Zij blijken net hun wekelijkse boodschappen te hebben gedaan en wachten op hun taxi naar huis. Ik vraag of ik de oude man op de foto mag zetten. Ze vinden het een rare vraag, maar als ik een koekje aanbiedt, is het ijs gebroken.

Daarna is het lekker ☺ verder klimmen. Dan krijgen we een telefoontje van het *Olympiadehuis* waar moeders verblijft. Ze heeft op haar teen een wondje dat zwart wordt. Dat duidt op afsterven van de teen. Ze krijgt andere antibiotica waar ze hopelijk goed op gaat reageren. Er is een risico op bloedvergiftiging en dat kan een voorbode zijn van overlijden. Ze gaat vrijdag naar het ziekenhuis voor een consult. Dit telefoontje leidt ook tot een fikse discussie. Wat te doen? Aan de kant van de weg op de berghelling, bellen we met de Nederlandse huisarts van moeders. Zij geeft ons extra informatie en zegt dat we niet vervroegd hoeven thuis te komen.

Toch voelen wij een zekere urgentie, om nu maar snel naar Santiago te fietsen. Immers als situatie toch verergert bij moeders, dan moeten we snel naar een luchthaven toe, de fietsen in een depot in Santiago zien te krijgen et cetera.

Daarom fietsen we vandaag niet naar Fonfria (een leuke albergue die ik graag aan Anja wil laten zien) maar naar Triacastela. Eerst gaan we O Cebreiro verder beklimmen. En eindelijk na uren stug doorwerken bereiken we de top van de pas. Gelukkig!

Na Fronfria is het twaalf kilometer lang afdalen: 630 meter. Dan heb je al je concentratie nodig om je fiets in bedwang te houden en zorgt er ook voor dat de zorgen om moeders even uit het hoofd gaan.

Het afdalen is spannend en ook *kicken*. Om je fiets onder controle te houden remmen we af en onze oren gaan dicht zitten door de verandering van de luchtdruk. We nemen de eerste de beste albergue in het stadje.

Naar de stad Melide, 10 mei 2018 (dag 39)

Het is een dag van lekker verder afdalen, maar tussendoor zijn ook stevige klimmen. Anja verzucht *Ik ben klaar met die bergen*. Alleen luisteren de bergen niet naar Anja.....

We komen gisteren en vandaag Jaap uit Breda tegen. Hij is ook op een fiets onderweg naar Santiago. Een aardige vent die graag op de foto gaat. Ook zien we regelmatig een Duitser op een sportfiets. Zijn partner reist met een mobile home mee. De Duitser - jonger dan wij – zien we heel regelmatig naast zijn fiets lopen, als wij gewoon met de fiets aan het klimmen zijn. Ook zien we een jong stel regelmatig lopend naast de fiets. Zo, dan voelen wij ons als zestigers en beginnende Europafietsers, sterk en jong!

In Palais de rei drinken koffie en eten brood en zoetheid voor energie. We overnachten bij albergue Melinda. Ik vraag om een rustige ruimte voor Anja en we krijgen een heel eigen slaapzaal (normaal voor 35 personen) toegewezen: super! De eigenaar van de albergue is Marokkaans en daarom eten we daar een Marokkaans gerecht. Smaakvol, maar een beetje te weinig voor fietsers en het vlees is taai. Daarom eten we ergens anders nog een frietje en drinken we koffie in de Spaanse zon in het centrum. Het leven is goed!

Het eindpunt van onze fietsreis: Santiago, 11 mei 2018 (dag 40)

Vandaag heeft schoonmoeder haar afspraak met de specialist. De zorg heeft gevraagd dat we vanaf 13:15 beschikbaar zijn voor telefonisch overleg. Daarom willen we in een ruk snel naar Santiago fietsen. Zodat we – mocht de medisch specialist adviseren snel naar Nederland te komen – we snel naar een eerder vliegtuig in Santiago Airport kunnen pakken. Gelukkig blijkt aan het einde van de middag dat de situatie redelijk stabiel is en we niet eerder dan gepland (donderdagdag 17 mei) teruggaan.

Als we Santiago binnenfietsen, hou ik het niet meer droog: we hebben het gehaald! We gaan naar het plein met de kathedraal om ons resultaat te vieren en brengen daarna onze bagage naar de albergue.

Vervolgens fietsen we zonder bagage naar het inleverpunt voor onze fietsen. De fietsen worden door een bedrijf binnen twee weken van Santiago naar ons huis vervoerd.

Daarna gaan we lekker douchen en eten in de stad. Het is trouwens een gezellige albergue/hostel met jonge backpackers en oudere Pelgrims. We drinken 's avonds wat lekkers en een Amerikaanse jongen speelt gitaarmuziek van Bob Dylan.

Ook grappig is dat ik vanmiddag bij de kathedraal, ik Conny uit Alaska tegenkom. Ik heb vorig jaar, tijdens de Camino in zuid Frankrijk samen met haar en de Belg Ronny, een aantal dagen samen opgelopen. Maar ik krijg niet de indruk dat ze mij goed kon plaatsen.

Uitrusting: volgende fietsreis minder en lichter

We denken vooraf al heel kritisch te zijn met bagage. We hebben bij de start ongeveer 20 kilogram per persoon aan bagage. Dat is inclusief water en eten voor twee dagen (maar exclusief kampeerspullen). Gedurende de reis sturen we in twee delen ongeveer 7 kilogram terug. We zien onderweg de fietsers Jaap en Catherine. En ook iemand die vanuit Rome naar Santiago fietst. Zij hebben echt minder spullen bij zich. Het belang van minder bagage wordt ons nog een duidelijk als we in Santiago onze fietsen, zonder de tassen, naar het fiets depot brengen. Wat scheelt dat zeg! We fietsen met veel gemak een heuvel op. Mijn wandelmaatje Marjo zei het vroeger al eens: Ook bij fietsen telt elke kilo. Ik vond dat maar een beetje overdreven. Maar... ze heeft gelijk!

Dus we gaan minder mee nemen. Voor een vrouw is minder kleren om uit te kiezen, niet makkelijk. Maar Anja gaat het een volgende fietsreis zeker doen. En Anja investeert ook in licht gewicht kledingmateriaal en we nemen lichtere schoenen mee. En moet er wel een fietsjas mee als we een regenjas hebben? Ik heb genoeg aan één overbroek. Als die nat is of in de was, kan ik altijd nog een regenbroek of een fietsbroek aandoen. Ook een tweede fleecetrui is nergens voor nodig. We gaan ook betere regenoverschoenen kopen. Die van de ANWB lekken en de voeten blijven koud. Daarnaast koop ik een standaard op fiets voor telefoon (voor het vinden van adressen met Google.maps).

Nagenieten van zaterdag 12 mei 2018 tot donderdag 17 mei 2018

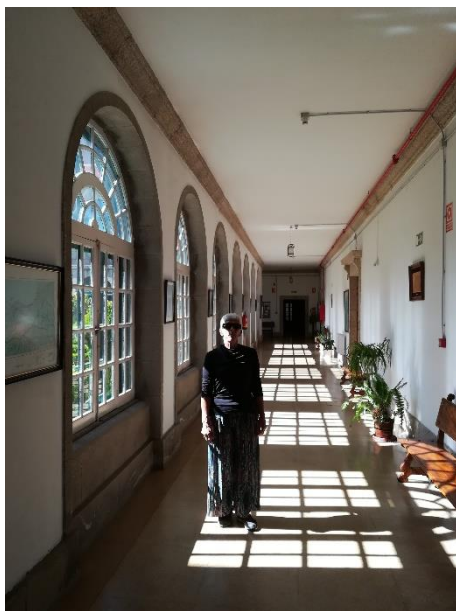
Op zaterdag slapen we lekker uit. De mensen op de kamer waren rustige maatjes. Twee daarvan zijn de twee zusjes Anna en Francine van zestig en achtenzestig jaar. Ze hebben rugproblemen, maar hebben een opgeruimd karakter: respect voor hen voor het volbrengen van de camino. Ze laten zich masseren en nemen het ervan. Ze zijn twee maanden onderweg geweest. Bijzonder om zo samen met een familielid zo lang en intensief (24 uur per dag) door te brengen. Het hele leven komt, zo zegt Francine, al wandelend voorbij.

We doen boodschappen voor het avondeten van zaterdag en zondag. En ik koop scheergerei: de baard irriteert bij het eten en maakt volgens sommigen *oud*. Zowel zwager Erdd als mijn Facebookvriendschap zegt dat. Ik ben wel een uur bezig, maar dan zie ik er weer jong uit 😊.

Zondag gaan we als afsluiting naar de Pelgrismis. Het is een bijzondere gebeurtenis met veel priesters en een koor met 25 mannen en vrouwen. Het koor wordt *aangestuurd* door een dirigerende priester. Hij heeft een expressionistische gezicht en met wilde gebaren probeert hij de zangers en zangeressen een hoger volume te laten produceren. Tijdens de mis wordt iedereen welkom geheten en natuurlijk speciaal de pellegrino's. Natuurlijk wordt ook de *botafumeiro*, dat is het grootste wierookvat ter wereld, de lucht in gehesen en door de kerk geslingerd. Bron foto: <http://xacopedia.com/botafumeiro>

Na afloop drinken we koffie met gebak. We verblijven eerst drie dagen in de albergue en de laatste paar nachten verblijven we in *Hospedera Via Lucis*. Het is een oud klooster en de campus van de universiteit ligt er tegenaan. Het is een beetje apart onderkomen, want we hadden gedacht een hotel geboekt te hebben. Het is aan de buitenkant nauwelijks te zien dat er hier geslapen kan worden. Het is ook beveiligd als *Fort Knox*. Ommuurd en met een elektrisch hek eromheen. We krijgen vier verschillende sleutels om bij onze kamer te komen. Het klooster/hospedera heeft een soort binnentuin, waar het lekker verblijven is. Het is bijzonder hier te zijn: een gebouw dat historie uitademt. Het ligt rustig en toch dicht bij de binnenstad. Bij het ontbijt ontmoeten we David. Hij woont in Brisbane en reist veel. Heeft net solo de Camino afgerond en reist de komende tijd verder door Europa met zijn vrouw.

‘s Avonds eten we in een soort mensa op de campus. Eerst vragen we of we als niet-studenten daar wel welkom zijn. Maar dat blijkt geen probleem. En het eten dan? Dat smaakt prima. Uiteindelijk eten we drie keer op deze plek, rondom ons heen mensen die gemiddeld nog geen 25 jaar zijn. Leuk.

Bron foto: <https://www.booking.com/hotel/es/hospederaa-campus-stellae.html>

Op de een-na-laatste dag in kuieren we lekker door de stad en drinken *café con leche* op een terras. En daar zien we fietster Catherine. Je weet wel, de fietser die we op de tweede dag tegenkwamen. Ze is net gearriveerd in Santiago en op zoek naar haar slaapadres. We praten uitgebreid bij over het wel en wee van de reis. Sportieve meid, die Catherine: met de tent door België en Frankrijk en verder niet heel erg geoefend voor zo’n fiets uitdaging.

Het is prettig te horen dat zij, naast alle leuke momenten, net als wij ook momenten van uitputting en frustratie heeft meegemaakt. Catherine heeft heel wat kilometers naast de fiets gelopen omdat de weg te steil was. Het lijkt ook alsof ze slechter weer heeft gehad dan wij. Net als wij, heeft ze wel zin gekregen in een nieuwe tocht. Van Wenen naar de oorsprong van de Donau lijkt haar wel wat. Grappig om Catherine zo aan het begin en het einde van de reis te ontmoeten. In deze laatste dagen worden we ook lastig gevallen met bureaucratisch gedoe rondom het overlijden van schoonpa. Helemaal niet leuk, want we moeten bij verschillende instanties vanuit Spanje telefonisch informatie inwinnen. We maken een afspraak met een notaris in Gouda, daarna kan ik het gedoe van mij afzetten.

We nemen uitgebreid de tijd om door Santiago – waar we door de situatie van moeders een paar dagen eerder aankomen – rond te dwalen. Dan vliegen we donderdag 17 mei weer richting Nederland. Hoewel.... We vliegen naar Zaventem, omdat de prijs daarvan lager is dan naar Amsterdam. En nemen vanaf Zaventem de trein richting Rotterdam.

DAG	DATUM	START	EIND	AFSTAND TOTAAL km	DAGAFSTAND km	KLIMMEN TOTAAL m	DAG KLIM m
VALCARLOS - SANTIAGO DE COMPOSTELA							
25	26-apr-18	Valcarlos (SP)	Zabaldika	72	59	1.427	1.158
26	27-apr-18	Zabaldika	Estella	139	67	2.276	849
27	28-apr-18	Estella	Navarette	202	63	3.190	914
28	29-apr-18	Navarette	Santo Domingo de la Calzada	255	53	3.834	644
29	30-apr-18	Santo Domingo de la Cal:	San Juan de Ortega	318	63	4.588	754
30	1-mei-18	San Juan de Ortega	Castrojeriz	389	71	5.127	539
31	2-mei-18	Castrojeriz	Moratinos	467	78	5.572	445
32	3-mei-18	Moratinos	Mansilla de las Mulas	525	58	5.861	289
33	4-mei-18	Mansilla de las Mulas	Leon	558	33	5.977	116
34	5-mei-18	Leon	Santa Catalina de Somoza	629	71	6.450	473
35	6-mei-18	Santa Catalina de Somoza	El Acebo de San Miguel	661	32	7.147	697
36	7-mei-18	El Acebo de San Miguel	Ponferrada	684	23	-	-
37	8-mei-18	Ponferrada	Villafranca del Bierzo	712	28	7.566	-
38	9-mei-18	Villafranca del Bierzo	Triacastela	771	59	8.703	1.137
39	10-mei-18	Triacastela	Melide	858	87	10.067	1.364
40	11-mei-18	Melide	Santiago	925	67	11.068	1.001
<i>Gemiddeld</i>					<i>57</i>		<i>741</i>
<i>Gemiddeld gehele reis</i>				<i>2.552</i> 	<i>64</i>	<i>21.836</i>	<i>546</i>

Terugkijken: dit smaakt naar meer

Zere billen en de fietsen houden zich goed

We hebben, zoals alle fietsers en wandelaars die lang onderweg, enig fysiek ongemak. Zo heeft Anja in de eerste twee weken, door het zadel, last van haar venusheuvel. Soducrame geeft verlichting. Ook heeft ze veel last van transpiratie en heeft ze soms zere heupen. Arie heeft de eerste drie weken last van zere billen. Vaseline helpt. Ook krijg ik na vier weken last van mijn ingewanden. Waarschijnlijk door te vet eten (veel olie in sla). Zoiets heb ik tijdens mijn pelgrimswandeling vorig jaar ook gehad. Dus ik moet niet teveel vette dingen met olie eten. Ook heb ik de laatste week last van rechterhand waarschijnlijk door het schakelen van de versnellingen.

De fietsen krijgen heel wat voor hun kiezen, zwaar bepakt, slecht wegdek et cetera. Maar ze blijven rijden als een zonnetje. Wel moeten we naar de verkoper voor onderhoud van de versnellingen van Anja en mij. En wat ook mooi is, dat de fietsen, tijdens de nacht, steeds op een veilige plaats gestald kunnen worden. Zelfs in de grote stad, hebben hotels mogelijkheden om je fiets veilig te stallen. We hebben nooit stress gehad, of onze nieuw aangeschafte dure fietsen er de volgende morgen nog wel zouden staan.

Leven uit fietstassen

We hebben bijna zeven weken uit onze fietstassen geleefd. Dat was helemaal niet erg. Natuurlijk voor Anja, een vrouw wil graag af en toe iets anders aan, was het inschikken. Maar we hadden zo nog twee weken langer kunnen fietsen. Het leven uit fietstassen is heerlijk simpel. Het huishouden is in een mum van een tijd geregeld. Trouwens vooraf dacht ik dat Anja het moeilijk zou hebben met de minder reine nachtelijke onderkomens. Want hoe zuidelijker je in Frankrijk komt, hoe minder schoon het allemaal is. Toch kon Anja zich gemakkelijk aanpassen en ging het prima.

Alle tijd

We hebben geen haast tijdens onze reis. We hadden geen precieze planning en hebben geen vlucht terug naar huis geboekt. We zien wel. Dat is het leuke van zo onderweg zijn: *No hurry*. Onze kortste dagafstand is 23 en de langste 101 kilometers. Totaal hebben we 2.550 kilometers in 40 dagen gefietst: gemiddeld 64 kilometers per dag. In totaal hebben we 22 duizend meter geklommen. De snelheid is niet erg hoog, maar dat kun je ook niet verwachten bij al dat klimmen en het gewicht van bagage (bijna 13 kilometer per uur). Vooral Noord-Frankrijk (onze eerste kennismaking met bergen en heuvels), de Pyreneeën, het bereiken van Cruz de Ferro en O Cebreiro waren pittige fietsuitdagingen voor Anja en mij. Ondanks dat we best sportief zijn, kostte het zweet en soms frustratie om de toppen van de bergen te bereiken. Tegelijk geeft het bereiken van een top een *kick*. De nieuwe mooie spectaculaire uitzichten waar je op wordt getrakteerd. Het gevoel van trots, dat je dit toch maar hebt geflikt. Ja, het geeft een soort sportieve bevrediging.

Trouwens het bereiken van Santiago is een mooi moment, maar niet het doel van onze fietsreis. Het ging ons om het beleven van de reis zelf: dus hoe is het om lang onderweg te zijn met weinig spullen? Niet Santiago is het doel, de reis onderweg is het doel.

Leuk de herkenning en herinneringen met de wandeltocht

Als we onderweg zijn in Spanje, fietsen we globaal de Camino Frances. Dat is de pelgrimsroute van de wandelaars, die ik in 2017 heb gelopen. Ik zeg globaal, want de wandelroute in Spanje gaat meer over bosgebied en onverhard gebied met klimmen die veel steiler zijn dan een fiets aankan. Het gevolg is dat vooral in Spanje we veel fietsen op de asfaltwegen. Beter gezegd N-wegen. Dat zijn tweebaanswegen, die voorheen als autosnelweg dienden. Maar nu er nieuwe mooie autosnelwegen zijn, is het verkeer op de N-wegen een stuk rustiger. Toch rijden onze mede gebruikers snelheden van 80 kilometer per uur en sneller. Wel houdt men rekening met ons en rijden ze met een grote boog om ons heen. De fietsroute in Spanje is dus duidelijk anders dan wandelaars lopen. Maar gelukkig zien wandelaars en fietsers elkaar in alle plaatsjes en gehuchten en we roepen elkaar *Ola* en *Buen Camino* toe als begroeting. We hebben een gemeenschapsgevoel: wandelaars en fietsers zijn met zijn allen op weg naar Santiago. Ieder om zijn eigen redenen. In de plaatsjes zelf herken ik alle caf  tjes, waar ik in 2017 koffie heb gedronken en wat gegeten. En vaak is het vinden van de albergues ook gemakkelijk, want ik weet nog waar ik vorig jaar heb geslapen.

De beleving van fietsers blijft heel anders dan die van wandelaars. Wandelaars hebben alle tijd, tijdens het wandelen, om contact te zoeken met elkaar. Fietsers hebben dat veel minder. Ten eerste zijn er veel minder fietsers. Ten tweede moeten fietsers steeds goed op het verkeer opletten.

Lang samen onderweg

Hoe was het om lang te reizen? Ik was dat al een beetje gewend tijdens mijn wandelreis in twee etappes, van huis uit naar Santiago. En het is leuk om samen met Anja zo lang van huis te zijn en te reizen. Nog nooit waren wij zo lang samen op pad. De reis is mooi geweest. We hebben veel gezien, veel verschillende landschappen, allemaal verschillende slaapplekken, leuke en bijzondere gastheren en gastvrouwen, andere reisgenoten ontmoet et cetera.

Fysiek was het uitdagend en we hebben zodoende onze sportieve grenzen verlegd. Nooit eerder hebben we meer dan 9 dagen achtereen op de fiets geweest en nu zijn we 40 dagen onderweg en trappen we 2½ duizend kilometers. Natuurlijk zijn er moeilijke momenten geweest, maar de nacht deed elke keer weer heilzaam werk. Vooral in Spanje waren de bergtoppen hoog. Maar de afdalingen: super om met een vaartje van ruim 50 kilometer per uur te racen over de asfaltwegen van Spanje. Het koste dus (veel) moeite, maar ook mooi om te merken dat ons lijf zo'n uitdaging aankan.

Spanje was qua beleving heel anders dan Frankrijk en België. Veel meer pelgrimsgezelschap, betere en gezellige groeps-overnachtingsmogelijkheden in de albergues en Spanjaarden die blij zijn met je komst.

Thuis blijft dichterbij

Ik merk dat ik minder los kwam van thuis dan vorig jaar tijdens mijn twee maanden solo-wandelen. Dat is ook logisch omdat ik nu samen reis met Anja. Op afstand blijven we toch een soort in contact met de instelling waar mijn schoonmoeder verblijft (vorig jaar deed Anja als thuisblijver dat). En ook de basis dingen van thuis gaan door. Zoals dat Anja meer op het huishouden is gericht dan ik, dat Anja haar wasjes op geregelde tijden wil doen, meer aandacht heeft voor tijdig eten, op tijd levensmiddelen kopen et cetera. Ook de kleine irritaties die (bijna) elk langgetrouwd stel heeft, gaan door. Al met al kwam ik minder los van het dagelijks leven.

Anja is zorgend vanuit haar karakter en ook tijdens haar 43 jarig werk als ziekenverzorgende is Anja aldoor in de weer voor anderen. Goed bedoeld van Anja, maar af en toe vind ik het minder leuk. Tegelijk mag Anja, zichzelf zijn en hoeft ze zichzelf niet te veranderen. Ik neem mij voor om Anja meer ruimte te geven.

En ik weet nog zekerder dat het goed is voor mij en ook voor Anja & mij dat ieder voor zich eigen dingen te doen hebben. En dat ik regelmatig alleen – of met een maatje – een groot wandelproject doe. En ik neem mij voor meer rust in mijn leven met yoga te krijgen, zodat de kleine irritaties tussen ons minder kans krijgen. We hebben zeven weken dag-en-nacht op elkaars lip gezeten: wij passen bij elkaar.

Weer doen?

Uit het voorgaande blijkt dat de reis fysiek, mentaal en relationeel uitdagend is geweest. Het is leuk je grenzen te verleggen. Deze reis smaakt dan ook naar meer: we gaan vaker samen lange fietstochten ondernemen. Volgend jaar gaan we een fietstocht maken langs de landsgrenzen van Nederland: een rondje Nederland.

Helemaal waard

En de financiën? Overnachten met een dak boven je hoofd is duur in Frankrijk. We betaalden 40-75 euro voor een nacht. En als je dan ruim 40 nachten onder weg bent..... En ook het avondeten kan duur zijn. Toch hebben we ook in Frankrijk en zeker in Spanje lekker gegeten voor weinig. Regelmatig eten we voor 13 euro met zijn tweeën 's avonds ons buikje rond. Of we konden zelf wat eten maken in de keuken van de Pelgrims gite/albergue of in de keuken van de eigenaar. Spanje heeft super goeie voorzieningen voor pelgrims: albergues waar je kunt overnachten voor 5-10 euro. Een bakkie Spaanse koffie voor 1 a 1,50 met een of meer koekjes is ook niet duur. En die aardige ober krijg je er gratis bij!

Colore Collatio

Capitulum huius
Almae Apostolicae
et Metropolitanae Ecclesiae
Compostellanae, sigilli Altaris
Beati Iacobi Apostoli custos, ut
omnibus Fidelibus et Peregrinis ex toto terrarum
Orbe, devotionis affectu vel voti causa, ad limina
SANCTI IACOBI, Apostoli Nostri, Hispaniarum
Patroni et Tutelaris convenientibus, authenticas
visitationis litteras expediat, omnibus et singulis
praesentes inspecturis, notum facit: *DRAM*.

Arisje van den Belt

hoc sacratissimum templum, perfecto itinere
sive pedibus sive equitando post postrema centum
milia metrorum, birota vero post ducenta, pietatis
causa, devote visitasse. In quorum fidem praesentes
litteras, sigillo eiusdem Sanctae Ecclesiae munitas,
ei confert.

Datum Compostellae die 12 mensis *Maii* anno Dni 2018

Segundo Pérez

Segundo L. Pérez López
Decanus S.A.M.E. Cathedralis Compostellanae

Colore Collatio

Capitulum huius
Almae Apostolicae
et Metropolitanae Ecclesiae
Compostellanae, sigilli Altaris
Beati Iacobi Apostoli custos, ut
omnibus Fidelibus et Peregrinis ex toto terrarum
Orbe, devotionis affectu vel voti causa, ad limina
SANCTI IACOBI, Apostoli Nostri, Hispaniarum
Patroni et Tutelaris convenientibus, authenticas
visitationis litteras expediat, omnibus et singulis
praesentes inspecturis, notum facit: *DRAM*.

Adrianus Joseph Maria Vreeburg

hoc sacratissimum templum, perfecto itinere
sive pedibus sive equitando post postrema centum
milia metrorum, birota vero post ducenta, pietatis
causa, devote visitasse. In quorum fidem praesentes
litteras, sigillo eiusdem Sanctae Ecclesiae munitas,
ei confert.

Datum Compostellae die 12 mensis *Maii* anno Dni 2018

Segundo Pérez

Segundo L. Pérez López
Decanus S.A.M.E. Cathedralis Compostellanae